

Länsstyrelsen
Skåne

ÖVERVAKNING AV KÄRLVÄXTER I SKÅNE

2015-2020

Titel: Övervakning av kärlväxter i Skåne 2015-2020
Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län
Författare: Charlotte Wigermo, Åke Svensson och Gabrielle Rosquist
Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 502-14850-19
ISBN: 978-91-7675-218-0
Rapportnummer: 2021:08
Layout: Mats Runvall
Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne, 100 ex
Tryckår: 2021
Omslagsbild: Åke Svensson

Förord

Denna rapport sammanfattar den kärlväxtövervakning som genomförts inom *floraväxteriet* mellan åren 2015 och 2020. Några arter har visat på en positiv trend för populationerna under perioden, men för det stora flertalet går det tyvärr åt andra hållet. Alla data finns inrapporterade på Artportalen och är därmed tillgängliga för myndigheter, kommuner, ideella organisationer och intresserade markägare i deras naturvårdsarbete.

Floraväxteriet i Skåne genomförs av ideella krafter inom Lunds Botaniska Förening och har varit en del i den regionala miljöövervakningen sedan 2009. Utan dessa ideella insatser hade vi inte haft samma kunskap idag om förekomsten av kärlväxterna i vårt län. Regional miljöövervakning har stor betydelse för övervakning av biologisk mångfald och kan ge värdefull information om var insatser behövs för att vända negativa trender. Genom floraväxteri får vi ett mått på tillståndet för hotade kärlväxter och möjligheten ges att detektera trender för dessa arter. I Skåne förekommer cirka 300 hotade kärlväxter på flera tusen lokaler och i nästan 30 år har dessa arter övervakats regelbundet inom det regionala floraväxteriet. Verksamheten spänner över hela landskapet och utgör ett bra underlag för att följa upp, inte enbart miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, utan även *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Det skånska landskapet har en hög artrikedom, men också många hotade arter. Gränsen mellan den nordliga boreala och den sydliga nemoral vegetationszonen går genom Skåne och många arter förekommer här i ytterkanten av sina utbredningsområden. Flora och fauna påverkas även av vår markanvändning och förändringar i klimatet.

Alla behöver vi hjälpas åt för att gynna de skånska kärlväxterna och för att det i framtiden ska finnas en rik skånsk flora med livskraftiga populationer av dess arter!

Länsstyrelsen i Skåne 7 april 2021

Jeanette Schlaucher, *Chef, Miljöstrategiska enheten*

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
BAKGRUND.....	5
RÖDLISTADE ARTER.....	5
HOTADE KÄRLVÄXTER I SKÅNE.....	6
METODIK.....	7
RESULTAT.....	8
Akut hotade arter - CR.....	8
Naverlön (<i>Acer campestre</i>) CR (Aceraceae).....	9
Kritsuga (<i>Ajuga genevensis</i>) CR (Lamiaceae).....	10
Selleri (<i>Apium graveolens</i>) CR (Apiaceae).....	10
Spädnarv (<i>Arenaria leptocladus</i>) CR (Caryophyllaceae).....	10
Gatmålla (<i>Chenopodium murale</i>) CR (Chenopodiaceae).....	11
Dvärgag (<i>Cyperus fuscus</i>) CR (Cyperaceae).....	12
Jättefräken (<i>Equisetum telmateia</i>) CR (Equisetaceae).....	12
Svarttåg (<i>Juncus anceps</i>) CR (Juncaceae).....	14
Sandnörel (<i>Minuartia viscosa</i>) CR (Caryophyllaceae).....	14
Bäckfräne (<i>Nasturtium microphyllum</i>) CR (Brassicaceae).....	14
Skuggbräken (<i>Polystichum braunii</i>) CR (Polypodiaceae).....	15
Åkerros (<i>Rosa agrestis</i>) CR (Rosaceae).....	15
Sydäppelros (<i>Rosa micrantha</i>) CR (Rosaceae).....	15
Filtros (<i>Rosa tomentosa</i>) CR (Rosaceae).....	15
Strandflenört (<i>Scrophularia umbrosa</i>) CR (Scrophulariaceae).....	15
Ängsilja (<i>Silaum silaus</i>) CR (Apiaceae).....	16
Kärnocka (<i>Tephrosia palustris</i>) CR (Asteraceae).....	16
Starkt hotade arter - EN.....	17
Klätt (<i>Agrostemma githago</i>) EN (Caryophyllaceae).....	17
Kamomillkulla (<i>Anthemis cotula</i>) EN (Asteraceae).....	18
Stor sandlilja (<i>Anthericum liliago</i>) EN (Anthericaceae).....	18
Sandvedel (<i>Astragalus arenarius</i>) EN (Fabaceae).....	18
Dvärgglåbräken (<i>Botrychium simplex</i>) EN (Ophioglossaceae).....	19
Renlost (<i>Bromus arvensis</i>) EN (Poaceae).....	19
Brinklost (<i>Bromus commutatus</i>) EN (Poaceae).....	20
Stinkmålla (<i>Chenopodium vulvaria</i>) EN (Chenopodiaceae).....	20
Ryl (<i>Chimaphila umbellata</i>) EN (Ericaceae).....	21
Praktnejlika (<i>Dianthus superbus</i>) EN (Caryophyllaceae).....	22
Stor ögontröst (<i>Euphrasia officinalis</i> ssp. <i>pratensis</i>) EN (Scrophulariaceae).....	23
Skärblad (<i>Falcaria vulgaris</i>) EN (Apiaceae).....	23
Klockgentiana (<i>Gentiana pneumonanthe</i>) EN (Gentianaceae).....	23
Kustgentiana (<i>Gentianella campestris</i> subsp. <i>baltica</i>) EN (Gentianaceae).....	24
Ängskorn (<i>Hordeum secalinum</i>) EN (Poaceae).....	24
Dvärgjohannesört (<i>Hypericum humifusum</i>) EN (Hypericaceae).....	24

Borstsäv (<i>Isolepis setacea</i>) EN (Cyperaceae)	25
Spjutsporre (<i>Kickxia elatine</i>) EN (Scrophulariaceae)	25
Vårvial (<i>Lathyrus sphaericus</i>) EN (Fabaceae)	25
Strandsötväppling (<i>Mililotus dentatus</i>) EN (Fabaceae)	26
Klintsnyltrot (<i>Orobanche elatior</i>) EN (Orobanchaceae)	27
Tistelsnyltrot (<i>Orobanche reticulata</i>) EN (Orobanchaceae)	27
Brunkrissla (<i>Pentanema conyzae</i>) EN (Asteraceae)	27
Smalbladig lungört (<i>Pulmonaria angustifolia</i>) EN (Boraginaceae)	27
Västkostros (<i>Rosa elliptica ssp. inodora</i>) EN (Rosaceae)	27
Banbjörnbär (<i>Rubus bifrons</i>) EN (Rosaceae)	28
Grovtaggigt björnbär (<i>Rubus steracanthos</i>) EN (Rosaceae)	28
Dikesskräppa (<i>Rumex conglomeratus</i>) EN (Polygonaceae)	28
Kranssalvia (<i>Salvia verticillata</i>) EN (Lamiaceae)	28
Småfrossört (<i>Scutellaria minor</i>) EN (Lamiaceae)	28
Flikstånds (<i>Senecio erucifolius</i>) EN (Asteraceae)	29
Sydmaskros (<i>Taraxacum austrinum</i>) EN (Asteraceae)	29
Fältnocka (<i>Tephrosieris integrifolia</i>) EN (Asteraceae)	29
Ölandskungsljus (<i>Verbascum densiflorum</i>) EN (Scrophulariaceae)	30
Alvarveronika (<i>Veronica praecox</i>) EN (Scrophulariaceae)	31
Buskvicker (<i>Vicia dumetorum</i>) EN (Fabaceae)	31
Ekorrsvingel (<i>Vulpia bromoides</i>) EN (Poaceae)	31
Ädelmynta (<i>Mentha × gracilis</i>) EN (Lamiaceae)	32
Sårbara arter – VU	32
Slättergubbe (<i>Arnica montana</i>) VU (Asteraceae)	32
Rutlåsbräken (<i>Botrychium matricariifolium</i>) VU (Ophioglossaceae)	32
Blå sminkrot (<i>Buglossoides arvensis var. coerulescens</i>) VU (Boraginaceae)	33
Sanddådra (<i>Camelina microcarpa</i>) VU (Brassicaceae)	34
Hartmansstarr (<i>Carex hartmanii</i>) VU (Cyperaceae)	35
Bågstarr (<i>Carex maritima</i>) VU (Cyperaceae)	35
Trubbstar (<i>Carex obtusata</i>) VU (Cyperaceae)	35
Raggarv (<i>Cerastium brachypetalum</i>) VU (Caryophyllaceae)	36
Kustgullpudra (<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>) VU (Saxifragaceae)	36
Nötkörvel (<i>Conopodium majus</i>) VU (Apiaceae)	36
Ljungsnärja (<i>Cuscuta epithimum</i>) VU (Convolvulaceae)	36
Knärot (<i>Goodyera repens</i>) VU (Orchidaceae)	37
Honungsblomster (<i>Herminium monorchis</i>) VU (Orchidaceae)	38
Skogskorn (<i>Hordelymus europaeus</i>) VU (Poaceae)	38
Åkerfibbla (<i>Hypochaeris glabra</i>) VU (Asteraceae)	39
Dansk iris (<i>Iris spuria</i>) VU (Iridaceae)	39
Vattenstånds (<i>Jacobaea aquatica</i>) VU (Asteraceae)	39
Gullstånds (<i>Jacobaea paludosa</i>) VU (Asteraceae)	40
Knölvial (<i>Lathyrus tuberosus</i>) VU (Fabaceae)	41
Vildris (<i>Leersia oryzoides</i>) VU (Poaceae)	41

Kråkkrassing (<i>Lepidium coronopus</i>) VU (Brassicaceae)	41
Marrisp (<i>Limonium vulgare</i>) VU (Plumbaginaceae)	42
Gulyxne (<i>Liparis loeselii</i>) VU (Orchidaceae)	42
Knutört (<i>Lysimachia minima</i>) VU (Primulaceae)	42
Vit kattost (<i>Malva pusilla</i>) VU (Malvaceae)	42
Backsilja (<i>Peucedanum oreoselinum</i>) VU (Apiaceae)	43
Toppjungfrulin (<i>Polygala comosa</i>) VU (Polygalaceae)	43
Uddbräken (<i>Polystichum aculeatum</i>) VU (Polypodiaceae)	44
Spetsnate (<i>Potamogeton acutifolius</i>) VU (Potamogetonaceae)	44
Fläcklungört (<i>Pulmonaria officinalis</i>) VU (Boraginaceae)	44
Jättemöja (<i>Ranunculus fluitans</i>) VU (Ranunculaceae)	44
Fältnarv (<i>Sagina apetala</i>) VU (Caryophyllaceae)	45
Källblekvide (<i>Salix hastata subsp. vegeta</i>) VU (Salicaceae)	45
Åkersyska (<i>Stachys arvensis</i>) VU (Lamiaceae)	46
Nära hotade arter – NT	46
Grådådra (<i>Alyssum lyssoides</i>) NT (Brassicaceae)	46
Skugglost (<i>Bromopsis ramosa</i>) NT (Poaceae)	46
Loppstarr (<i>Carex pulicaris</i>) NT (Cyperaceae)	47
Småtörel (<i>Euphorbia exigua</i>) NT (Euphorbiaceae)	47
Luddvårlök (<i>Gagea villosa</i>) NT (Liliaceae)	48
Slätterfibbla (<i>Hypochaeris maculata</i>) NT (Asteraceae)	48
Flytsäv (<i>Isolepis fluitans</i>) NT (Cyperaceae)	48
Strandlumner (<i>Lycopodiella inundata</i>) NT (Lycopodiaceae)	49
Klippnejlika (<i>Petrorhagia saxifraga</i>) NT (Caryophyllaceae)	49
Dvärglin (<i>Radiola linoides</i>) NT (Linaceae)	49
Skogsveronika (<i>Veronica montana</i>) NT (Scrophulariaceae)	50
Klibbveronika (<i>Veronica triphyllos</i>) NT (Scrophulariaceae)	50
Övervakade arter som enligt rödlista 2020 är livskraftiga (LC)	50
Dvärgserradella (<i>Ornithopus perpusillus</i>) LC (Fabaceae)	51
Hylsnejlika (<i>Petrorhagia prolifera</i>) LC (Caryophyllaceae)	51
PÅGÅENDE INVENTERINGAR	52
DISKUSSION	53
TACK	55
REFERENSER	56
Digitala referenser	57
BILAGA 1	58

Bakgrund

Floraväktarverksamheten är ett nationellt nätverk av ideella krafter som övervakar de mest hotade arterna av kärlväxter i landet. Det nationella projektet Floraväktarna startades 1987 av Världsnaturfonden WWF och Artdatabanken. Svenska Botaniska Föreningen ansvarar sedan 2005 för den nationella koordineringen på uppdrag av Artdatabanken och har det övergripande ansvaret för insamling och sammanställning av observationer. De regionala botaniska föreningarna sköter koordineringen ute i länen.

Inom floraväktariet besöks kända växtplatser för hotade arter regelbundet. Under besöket noteras antal av arten, koordinat för växtplatsen samt eventuella hot mot växtplatsen eller växten. Genom floraväktariet erhålls kunskaper om tillstånd och trender för arternas populationer, vilka sedan ligger till grund för den nationella rödlistan samt för internationell rapportering om miljötilståndet i Sverige. Floraväktarna sprider även kunskapen om rödlistade kärlväxter och ger ut informationsblad som kan överlämnas till markägare och spridas till allmänheten.

I Skåne bedrivs floraväktariet genom Lunds Botaniska Förening och verksamheten har pågått sedan 1988 (Mattiasson m. fl. 2014). Floraväktariet har successivt utvecklats under årens lopp och blivit allt mer omfattande, men också allt viktigare för vårt samhälle. Växtplatser i Skåne, som följs, rapporteras och vårdas, har liksom antalet arter blivit allt fler med tiden. Antalet Floraväktare har lyckligtvis också ökat i antal och omfattar idag cirka 70 personer med cirka 50 aktiva i Skåne. Sedan 2009 ingår floraväktariet i Skåne som ett delprogram i den regionala miljöövervakningen och resultaten från floraväktariet 2009–2014 finns sammanställda i en rapport (Wigermo 2015).

Rödlistade arter

Sedan år 2000 har Sverige en nationell rödlista som omfattar arter, som är bofasta i Sverige, och där risken för att de ska försvinna från landet har bedömts som sannolik. Bedömningen görs av Artdatabanken vart 5:e år enligt internationella kriterier från IUCN ([Internationella Naturvårdsunionen](#)) och publiceras i Sveriges rödlista efter godkännande från Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.

Bedömningen görs för varje enskild art och baseras på hur vanlig arten är i Sverige, hur stort utbredningsområdet är, om förekomsten är fragmenterad och hur snabbt individantalet har minskat. Varje art klassificeras då till en hotkategori från att den kan vara utdöd i landet (RE) till att den är livskraftig (LC). Se vilka hotkategorier som används vid rödlistning och kriterierna för respektive kategori i Tabell 1.

Tabell 1. Hotkategorier som används vid bedömning av arters utdöenderisk från Sverige.

Hotkategori		Förklaring
EX	Utdöd	När det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen dött.
RE	Försvunnen	När det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är kapabel till reproduktion inom landet har dött eller försvunnit.
CR	Akut hotad	Arten löper en extremt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära framtid.
EN	Starkt hotad	Arten uppfyller inte alla kriterierna för Akut hotad men löper ändå mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd.
VU	Sårbar	Arten uppfyller inte kriterierna för vare sig Akut hotad eller Starkt hotad, men löper stor risk att dö ut i vilt tillstånd i ett medellångt perspektiv.
NT	Missgynnad	Arten uppfyller inte något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar men är nära att uppfylla kriterierna för Sårbar.
DD	Kunskapsbrist	Arter om vars utbredning och populationsstatus man inte har tillräckliga kunskaper.

På Artdatabankens hemsida (www.artdata.slu.se) finns utförligare beskrivning

I rödlistorna 2015 och 2020 (ArtDatabanken 2015; SLU Artdatabanken 2020) har så kallade småarter av dagglåpor *Alchemilla*, fibblor *Hieracium*, björnbär *Rubus* och maskrosor *Taraxacum* bedömts, vilket medfört att antalet rödlistade taxa har ökat markant och antal blir därför inte jämförbart med tidigare rödlistor. Inom floraväxteriet i Skåne har endast i undantagsfall småarter bedömts.

Hotade kärlväxter i Skåne

I Skåne förekommer cirka 250 rödlistade kärlväxter fördelat på cirka 8 500 lokaler. Många av dessa arter var betydligt vanligare fram till mitten av 1900-talet. Därefter har förändringar i markanvändning medfört en påverkan på vegetationen och många arter har blivit sällsyntare eller rentav försvunnit från den skånska floran. Eftersom Skåne ligger i ett gränsområde mellan nemoral och boreal zon är det även många arter som har utposter av sina utbredningsområden i detta landskap. Detta gör flora och fauna känsligare för påverkan i form av fragmentering av för arterna lämpliga habitat i landskapet, tillförsel av närings- och bekämpningsmedel, samt inte minst förändringar i klimatet (Tyler m. fl. 2018).

Arter som kontinuerligt minskar i antal och populationsstorlek indikerar att miljötillståndet på växtplatsen förändrats på ett sätt som missgynnar arten. Floraförändringar är dock svåra att upptäcka, särskilt hos vanligare arter med minskande populationer, eftersom de årliga förändringarna är små och sker under lång tid. Arter som ökar och minskar i populationsstorlek är en process som pågår hela tiden. Dränering och torrläggning av våtmarker, kvävenedfall och gödsling av ängs- och hagmarker eller skogsmarker, igenväxning och skogsplantering av betesmarker är åtgärder som alla påtagligt förändrat floran i den skånska naturen.

Antalet rödlistade kärlväxter i Sverige enligt 2020 års rödlista (SLU Artdatabanken 2020), uppgår totalt till 434 arter (jämfört med 318 och 416 arter i 2010 respektive 2015 års rödlistor) och av dessa är 263 arter klassificerade som hotade dvs hotkategorierna CR, EN och VU (jämfört med 213 och 270 arter i 2010 respektive 2015 års rödlistor). Antalet hotade arter i Sverige ökar påtagligt i antal mot söder och är högst i Skåne. Skåne omfattar en yta motsvarande cirka 2 procent av Sveriges areal, men innehåller i storleksordningen 60 procent av landets rödlistade och hotade kärlväxter.

Metodik

Inom floraväktariet övervakas växtlokaler av framförallt hotade arter, dvs arter som klassificerats inom hotkategorierna CR, EN och VU. Alla arter som tillhör kategori CR har övervakats mer eller mindre årligen under perioden 2015 till 2020, medan EN- och VU-arter har övervakats enligt ett rullande schema med olika intervall. Hur ofta lokaler för en art besöks beror även på artens generationstid och vilka hot som finns mot artens växtlokaler. Urvalet av arter för övervakning inom floraväktariet under perioden 2015–2020 gjordes enligt 2015 års rödlista, men de hotklassificeringar som redovisas i rapporten är enligt 2020 års rödlista.

Det är endast arter som har en naturlig förekomst i länet som ingår i floraväktariet och de lokaler som besöks utgörs av spontana och permanenta förekomster för respektive art. Kunskapen om växtarters utbredningar i det skånska landskapet är stor och grunderna har lagts vid de två större florainventeringarna under 1900-talet fram till 2006 i Weimark & Weimark (1985) samt Tyler m.fl. (2007). Arter som sprids från odling eller som är införda ingår inte i floraväktariet. Däremot ska en växtplats besökas om den är en plantering eller sådd i naturvårds-syfte. Några arter lämpar sig inte att övervaka med floraväktariet som metod och ingår inte i listan över arter, oavsett hotkategori. Dessa undantag är skogsalm, ask och ålgräs samt spädnarv som är svårbestämd i fält.

En lokal kan avgränsas genom naturliga gränser såsom vägar, vattendrag, trädridåer. Om det är ett stort område utan naturliga skillnader så räknar man en ny lokal efter 300 – 500 meter beroende på art och sammanhang. Alla lokaler för arter inom floraväktariet är koordinatsatta och har fått en unik identitet, vilket gör att det på artportalen enkelt går att följa arternas utveckling för respektive lokal.

En begränsande faktor har varit tillgången på floraväktare som har påverkat hur många besök som hunnits med under en växtsäsong. Fördelningen av arbetsinsatserna under växtperioden planeras i detalj inför varje säsong och var i länet besöken har gjorts har justerats för att maximera de tillgängliga floraväktarresurserna. Dessutom kräver vissa arter hög botanisk kompetens för att övervaka, medan andra kan floraväktas av de flesta amatörbotanister.

Besök har gjorts under den mest optimala tidpunkten under växtsäsongen för varje art. Vid besöket har hela populationen identifierats, antal individ, skott, tuvor eller motsvarande har räknats och alla mängduppskattningar har angetts i siffror. Antalet individ beräknas på ett enhetligt sätt över hela landet så att nationella sammanställningar över arternas tillstånd kan göras. Metodiken för övervakningen följer den av floraväktarna upprättade handledningen (Edqvist 2009 samt uppdaterad version på www.svenskbotanik.se/floravaktarna/).

Alla resultat inom floraväktariet rapporteras in på Artportalen (www.artportalen.se), som är ett webbaserat rapporteringssystem för observationer av arter. Floraväktariet har en egen ingång och endast den som är inloggad som Floraväktare har möjlighet att rapportera. Denna lösning innebär att det är möjligt att söka floraväktarlokalerna och plocka ut rapporter från Artportalen. Alla fynd syns även på vanliga Artportalen.

Resultat

De arter som ingått i floraväktariet under perioden 2015 till 2020 kan ses i bilaga 1 och för beskrivning av hotkategorier se tabell 1. Totalt övervakades alla kända förekomster i länet för 104 arter och 6 315 lokaler besöktes av en floraväktare. Fördelningen på de olika hotkategorierna kan ses i tabell 2.

Tabell 2. Antalet floraväktade kärlväxtarter i Skåne under perioden 2015 – 2020, fördelade på hotkategorierna Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN) och Sårbar (VU) enligt rödlistan 2020.

Period 2015–2020	Hotkategorier 2020					Summa
	CR	EN	VU	NT	LC	arter (n)
Floraväktad (n)	17	38	35	12	2	104
Ej floraväktad (n)	3	20	54	x	x	77
Summa arter (n)	20	58	89	12	2	181
Jämför Sverige (n)	39	99	152			
	51%	59%	59%			

Akut hotade arter - CR

I den nationella rödlistan bedöms de växtarter som löper allra störst risk att försvinna ur vår flora som akut hotade (CR) och i Sverige är det drygt nittio kärlväxter som hamnat i denna hotkategori i rödlistningen 2020. För att hamna i kategorin akut hotad (CR) ska populationen av arten ha bedömts minskat med 80 procent under de senaste 10 åren eller under tre generationer, det nationella utbredningsområdet vara <100 kvadratkilometer och hela populationen bestå av <250 reproduktiva individer.

Skåne är det landskap i Sverige som har flest akut hotade kärlväxter och av de 39 kärlväxter som tillhör denna hotkategori nationellt med småarterna borttagna, finns cirka hälften i Skåne enligt rödlistan 2020. Cirka hälften av de 20 akut hotade arterna finns dessutom bara på en enda lokal vardera (se vidare i Tabell 3). Floraväktarverksamheten i Skåne har som ambition att lokaler för de mest utsatta

kärlväxterna ska besökas och bedömas av en floraväktare varje år. Under perioden 2015–2020 har alla lokaler för 16 av dessa arter besökts. Denna övervakning är ett mycket viktigt instrument i vår floravård och kan vara av avgörande betydelse för en arts överlevnad i Skåne och i Sverige.

Eftersom arter som klassificerats som akut hotade (CR) har varierat mellan floraväktarperioderna 2009–2014 och 2015–2020 är det vanskligt att göra några jämförelser. Det finns dock en tendens till att antalet lokaler minskade för de akut hotade arterna under perioden 2009–2014, medan det låg relativt stabilt under perioden 2015–2020.

Tabell 3. Akut hotade kärlväxtarter (CR) enligt 2020 års rödlista, där merparten av lokalerna floraväktats i Skåne under åren 2015 - 2020. Antalet kända lokaler 2015 respektive 2020 finns redovisade, om arten omfattas av ett nationellt åtgärdsprogram (ÅGP) samt vilka de aktuella lokalerna är.

Namn	Vetenskapligt namn	Antal lokaler		Övrigt	Lokal	Kommun
		2015	2020			
Naverlönn	<i>Acer compestre</i>	1	1		Södra Lindholmen	Svedala
Kritsuga	<i>Ajuga genevensis</i>	1	1		Högskolan	Kristianstad
Selleri	<i>Apium graveolens</i>	2	2		Skånör, Mölle	Vellinge, Höganäs
Spädnarv	<i>Arenaria leptocladus</i>	2	-		Falsterbo	Vellinge
Gatmålla	<i>Chenopodium murale</i>	1	1		Allhelgonakyrkan	Lund
Dvärgag	<i>Cyperus fuscus</i>	1	2		Vombsjön, Sövdesjön	Lund, Sjöbo
Jättefräken	<i>Equisetum telmateia</i>	3	4		Ven, Ålbodarna, Grå Läge	Landskrona, Helsingborg
Svarttåg	<i>Juncus anceps</i>	3	5	ÅGP	Dagstorp, Stora Harriemosse, Revingehed, Allarpsmosse, Stångbymosse (hö)	Kävlinge, Lund
Sandnörel	<i>Minuartia viscosa</i>	1	1	ÅGP	Lyngsjö	Kristianstad
Bäckfräne	<i>Nasturtium microphyllum</i>	1	1		Sularp	Lund
Skuggbräken	<i>Polystichum braunii</i>	2	1		Söderåsen	Klippan, Svalöv
Åkerros	<i>Rosa agrestis</i>	2	2		Oljehamnen Malmö, Skivarp	Malmö, Skurup
Sydäppelros	<i>Rosa micrantha</i>	3	3		Gärds Köpinge, Abbekås, Bjärsjöholm	Kristianstad, Skurup, Ystad
Filtros	<i>Rosa tomentosa</i>	1	1		Ramslid	Skurup
Strandflenört	<i>Scrophularia umbrosa</i>	2	3		Tosterup	Tomelilla
Ängssilja	<i>Silaum silaus</i>	1	1		Dybäck	Skurup
Kärnocka	<i>Tephrosia palustris</i>	1	1	ÅGP	Levrasjön	Bromölla

Naverlönn (*Acer campestre*) CR (Aceraceae)

På en vall mellan två åkrar vid Södra Lindholmen i Svedala finns landets enda ursprungligt vilda naverlönnar. Beståndet består av 15 grupper med trädstammar och har varit oförändrat under en lång följd av år. Träden växer och antalet stammar som är grövre än 10 cm i diameter i brösthöjd har ökat under de senaste 5 åren, från 43 till 69. Lokalen saknar skydd, men markägarna är medvetna om

beståndet av naverlönn och angelägna om dess fortbestånd på åkervallen. Naverlönn är vanlig i planteringar och har från dessa spridit sig ut i landskapet. Dessa träd härstammar inte från den ursprungliga proveniensen i Sverige och ingår därför inte i floraväkeriet. Eftersom lokalen vid Lindholmen är den enda dokumenterat ursprungliga med unika genotyper är just denna lokal värd att bevara för framtiden.

Kritsuga (*Ajuga genevensis*) CR (Lamiaceae)

I Sverige är kritsuga endast känd som naturaliserad från två närliggande lokaler vid Högsolan i Kristianstad, där den upptäcktes på en vägslänt i början av 1990-talet. Antalet individ förefaller minska till följd av igenväxning eller för tidig klippning, men även om antalet växlar mellan åren så ligger snittvärdet runt 100 exemplar. I den inhägnade ytan blir igenväxningen alltför stor och utanför inhägnaden klipps blomstänglarna av för tidigt. Kritsuga finns även noterad från

Limhamn och Stehag i Skåne, men dessa båda utgörs av nya utplanteringar och ingår därför inte i floraväkeriet. Läs vidare om kritsuga i Skåne i Johansson (2017a).

Selleri (*Apium graveolens*) CR (Apiaceae)

Selleri förekommer naturligt på två platser i Skåne, sandrevlarna i Skanör och i Mölle. Första gången arten upptäcktes vildväxande i Sverige var 1981, på en sandrevl cirka 1 kilometer norr om hamnen i Skanör. Efter en svår vinterstorm 1990 försvann reveln som var sellerins växtplats. Sex år senare återfanns selleri på en ny lokal nära hamnen i Skanör men där kan arten inte längre återfinnas. Under 2014 hittades 300 exemplar på en ny plats norr om Skanörs hamn, men antalet sjunker för varje år och var nere på endast 11 plantor 2020. Växtplatsen i Mölle upptäcktes år 2011 och hade då 23 exemplar. Antalet plantor har sedan dess minskat årligen sedan dess och 2019 hittades endast 3 exemplar.

Spädnarv (*Arenaria leptocladus*) CR (Caryophyllaceae)

Spädnarv är under 2000-talet endast funnen i sydvästra Skåne och på en lokal på Öland. Den är

mycket svår att skilja från exemplar av sandnarv (*A. serpyllifolia*) och lämpar sig därför inte riktigt som floraväktarart. Arten är dessutom sällan långlivad på en lokal eftersom den är extremt konkurrenssvag och försvinner så fort vegetationen sluter sig.

Vildselleri (*Apium graveolens*).
Foto: Åke Svensson

Gatmålla (*Chenopodium murale*).

Foto: Åke Svensson

Under 2010 och 2011 inventerades alla kända lokaler med spädnarv i Skåne och noterades endast på två lokaler. Dessa lokaler besöktes under 2015–2020 utan att arten kunnat återfinnas, men däremot har arten noterats på tre nya lokaler under perioden, två i Bunkeflo och en i Malmö.

Gatmålla (*Chenopodium murale*) CR (Chenopodiaceae)

Växtplatsen för gatmålla 100 m från Allhelgonakyrkan i Lund härstammar med stor sannolikhet från de förekomster som redan på 1700-talet noterades i Lund. Det har länge varit den enda kända kvarstående lokalen i landet. Övriga fynd med några undantag är endast tillfälliga där arten endast förekommit enstaka år. Lokalen med gatmålla ligger i sträckningen där spårvägen byggts i Lund. Hänsyn togs vid bygget och förekomsten klarade sig bra, men under 2020 hände något. Lokalen stensattes och livsmiljön försvann. Under hösten 2020 noterades 3 små, taniga exemplar utan fruktsättning, vilket är en drastisk minskning från de 187 plantor som fanns på lokalen före stenläggningen. Ytterligare några exemplar finns kvar i kanten på en grusig parkeringsplats på samma tomt, men om inte befintligt skydd av arten beaktas så har vi förlorat den enda kända naturliga förekomsten av gatmålla i den svenska floran. Läs vidare om gatmålla i Skåne i Johansson (2016).

Dvärgag (*Cyperus fuscus*) CR (Cyperaceae)

Dvärgag betraktades som utdöd i Sverige och när den återupptäcktes vid Vombsjön år 2013 hade den inte påträffats i landet på över 50 år. Dvärgag hittades på lokalen år 1946, men efter cirka 5 år finns inga fynd noterade. Under åren fram till 2013 har kunniga botanister besökt lokalen och eftersökt arten utan framgång.

Hösten 2013 räknades 2 770 plantor vilket väckte stor uppståndelse och glädje (Wittzell 2014). Åren efter har antalet individ minskat år för år men från år 2019 har det vänt uppåt igen. Noteringar på över 700 plantor finns för 2020, men det lär finnas ännu högre siffror som inte är publicerade. Dvärgag har även hittats vid Sövedsjön i Sjöbo kommun under 2019 och 2020.

Jättefräken (*Equisetum telmateia*) CR (Equisetaceae)

Jättefräken är en imponerande växt som bara finns på 3 naturliga växtplatser i landet. Ytterligare en växtplats finns men här är arten mest troligen inplanterad och ingår därför inte i floraväxteriet.

I backafallen vid Bäckviken på Ven är den känd sedan slutet av 1800-talet. Tidigare kunde man notera mer än 1000 skott på lokalen, men sedan betet upphört har lokalen börjat växa igen och antalet skott minskat. I samråd med Länsstyrelsen har lokalen röjts och läget ser nu ljusare ut för arten. Under 2014 hittades ett nytt delbestånd i angränsande betesmark. Bestånden ökar främst i den öppna delen av backafallet i betesmarken. I år noterades 600 skott samt 300 skott i den ursprungliga delen vilket är det högsta antalet på många år. Fortsatt röjning behövs, framför allt av björnbär som håller på att ta över främst på den ursprungliga platsen.

I ett strandnära kärr mellan Grå läge och Viken upptäcktes jättefräken så sent som 1993. Här ökade antalet skott mycket kraftigt år från år för att 2006 nå en toppnotering med mer än 600 skott. Därefter har den dessvärre minskat, troligen till följd av att kärret blivit allt torrare, vilket i sin tur beror på ett närliggande vägbygge. Området höll på att förbuskas trots röjningar men under 2016 gjordes ytterligare röjningar vilket lett till att jättefräken nu ökar rejält i området. 2020 hittades 950 skott vilket är det högsta antalet på denna lokal.

Vid Ålabodarna har beståndet ökat under fem-årsperioden mellan 2010–2015 tack vara ett bra arbete av en floraväktare som röjt i branten varje år. Men under senaste fem-årsperioden minskar arten igen. Funderingar finns om det beror på att flera år varit varmare och torrare än tidigare. Röjningen är avpassad för att det inte ska växa igen med björnbär men inte heller bli för öppet och därmed för varmt och torrt.

Dvärgag (*Cyperus fuscus*).

Foto: Åke Svensson

Sandbotten vid lågvatten i Vombsjön där dvärgag (*Cyperus fuscus*) växer.

Foto: Gabrielle Rosquist

Svarttåg (*Juncus anceps*) CR (Juncaceae)

Svarttåg har under de senaste decennierna varit känd från tre lokaler i sydvästra Skåne, de enda i Sverige. Under 2016 återupptäcktes arten med 30 skott på en fjärde lokal vid Allarps mosse där den är känd sedan 1929 men inte sedd sen dess. Det är inte helt enkelt att göra populationsuppskattningar för svarttåg eftersom arten hybridiserar både med ryltåg och med torvtåg, vilket innebär stora svårigheter att i fält urskilja arten. Därför bör det i första hand tydliggöras om hybridisering sker och i vilken omfattning innan en jämförelse mellan beräkningstillfällena kan göras. Svarttåg omfattas även av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se).

Under 2016 noterades endast 20 skott av svarttåg på Stensoffalokalen på Revingefältet respektive Stora Harrie mosse, vilket är kraftiga förändringar från tidigare noteringar. Om dessa skillnader beror på minskning av antal individ eller felräkningar är dock oklart. På den tredje lokalen, Dagstorps mosse, har arten inte kunnat återfinnas sedan 2008, men under 2016 noterades 3 skott. Det kan inte uteslutas att dessa kommit in med hö från Stora Harrie mosse som spreds under 2015 och 2016. Livsmiljön för svarttåg har dock förbättrats eftersom områdets kärrpartier har restaurerats inom EU-projektet Life to(ad)mire. Två närliggande fynd är även gjorda under 2019 i Stångby mosse där svarttåg sågs på 1960-talet men har inte eftersökt på lokalen eftersom uppgiften aldrig offentliggjordes. Läs vidare om svarttåg i Skåne i Fröberg (2017).

Sandnörel (*Minuartia viscosa*) CR (Caryophyllaceae)

Sandnöreln är den minsta och mest oansenliga av de exklusiva sandmarksarterna. Den är i nutid endast känd från en sandig väggkant vid Lyngsjö. Under ett flertal år på 1990-talet kunde sandnöreln räknas i 1000-tals exemplar på lokalen, men efter 1999 minskade den och var helt borta under något år. Ett åtgärdsprogram är upprättat (www.naturvardsverket.se) och åtgärder såsom harvning och schaktning har utförts på lokalen vid flera tillfällen, bland annat 2011 och 2019. Fyra år efter schaktningen blev ett rekordår för arten med hela 1 057 plantor. Därefter har antalet sjunkit för varje år och var nere på 19 plantor 2019. Under 2020 såddes tusentals frö ut i restaurerade ytor och 62 individ noterades. Läs vidare om sandnörelns historia i Skåne i Johansson (2018a) och arbetet inom åtgärdsprogrammet i Rosquist (2016).

Bäckfräne (*Nasturtium microphyllum*) CR (Brassicaceae)

Bäckfräne har sin enda aktuella svenska lokal vid Sularpsbäcken utanför Södra Sandby i Lunds kommun. Här har floraväktare följt arten under en lång följd av år. Antal plantor håller sig relativt konstant på lokalen. Ett starkt hot mot bäckfräne är igenväxning på grund av alltför svagt bete. Under femårsperioden 2015 – 2020 har bäckfräne ökat i antal från 68 till drygt 100 plantor.

Skuggbräken (*Polystichium braunii*) CR (Polypodiaceae)

Landets enda lokal för denna rara ormbunke finns på Söderåsen. Sedan floraväktarverksamheten startade för drygt 20 år sedan har antalet rapporterade individ oftast hållit sig mellan 10 och 20 plantor på 3 dellokaler. Under perioden 2010–2017 ökade glädjande nog antalet plantor och 2017 hittades 48 exemplar. Tyvärr tog torkan under 2018 hårt på beståndet och kanske även det ökade ljusinsläppet på grund av flera döda och nedfallna lövträdsstammar. På senhösten 2020 fanns det endast 20 plantor kvar.

Åkerros (*Rosa agrestis*) CR (Rosaceae)

Det var 1991 som det uppseendeväckande fyndet av åkerros gjordes i det gamla kalkbrottet i Balsby strax norr om Kristianstad. Detta var det första fyndet av denna äppeldoftande ros i landet. När lokalen besöktes 2009 var området ohjälpligt igenväxt och floraväktare kunde inte ens med säkerhet lokalisera var busken stått och åkerros betraktades därför utgången från denna plats. Glädjande är dock att flera buskar av arten hittades i Oljehamnen i Malmö samt i en beteshage vid Skivarpsåns mynning i Skurup kommun senare under 1990-talet. I Oljehamnen noterades 25 plantor 2015 och den största plantan samt några mindre är skyddade med ett staket för att förhindra att den av misstag skadas vid arbeten i hamnen. Betesmarken vid Skivarp har en lämplig hävd för åkerrosen och det finns inget direkt akut hot mot de enstaka buskarna på den lokalen. Däremot finns en tendens till hybridisering med andra rosarter på lokalen.

Sydäppelros (*Rosa micrantha*) CR (Rosaceae)

Sydäppelros, är liksom åkerros en av de äppeldoftande rosarterna, noterades som ny för Sverige år 2000. Då hittades 2 buskar på en vall mellan två åkrar i Gärds Köpinge söder om Kristianstad. Ytterligare fynd av sydäppelros gjordes och den finns nu på 3 lokaler i Skåne med totalt 12 buskar; 9 vid Abbekås, 2 Gärds Köpinge, 1 Bjärsjöholm.

Filtros (*Rosa tomentosa*) CR (Rosaceae)

Denna art, som är hartsdoftande och väldigt lik luddros (*Rosa sherardii*), har en enda lokal i Sverige. Det enda exemplaret står i en betesmark intill en planterad grandunge norr om Skurup. En gran fälldes 2018 då den höll på att tränga ut rosen. Arbetet utfördes med markägarens tillstånd och i ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Lunds Botaniska Förening.

Strandflenört (*Scrophularia umbrosa*) CR (Scrophulariaceae)

Sommaren 2012 hittade strandflenört som vildväxande på en lokal i sydöstra Skåne. Antalet plantor har efter upptäckten minskat från 50 till 18, men tyvärr har arten inte blivit floraväktad under de två senaste åren. Området är inte helt lätt att ta sig fram i då det är mycket igenväxt utmed bäcken. År 2019 hittades ännu en lokal invid samma bäck men nästan 2 km åt nordväst. Första året hittades 11 plantor och i år 2020 fanns där 37 exemplar.

Filtros (*Rosa tomentosa*).

Foto: Åke Svensson

Ängssilja (*Silaum silaus*) CR (Apiaceae)

Ängssiljans enda svenska lokal utgörs av en vall mellan två åkrar vid Dybeck i Skurup, som också är naturminne sedan 1967. Skötsel har inte varit anpassad för ängssiljan och lokalen har tillåtits växa igen med triviala och konkurrenskraftiga växtarter. Antalet plantor av ängssilja har sjunkit år från år och var 2010 som lägst nere i ett enda exemplar. Under de fyra senaste åren har Länsstyrelsen röjt och bränt lokalen årligen. Floraväktare har sått in frö och satt ut plantor som kommer från en intilliggande gård där ängssilja kommit in spontant sedan mycket lång tid tillbaka. Länsstyrelsen har avtalat med markägaren om en skyddszon på en 5 meter bred remsa intill vallens ena sida där åkern lämnas utan skötsel eller gödning. Tack vare denna skötsel var antalet plantor av ängssilja uppe i 54 exemplar 2020. Läs vidare om arbete med ängssilja i Andersson & Holmberg (2015) och artens historia i Skåne i Johansson & Fröberg (2017).

Kärnocka (*Tephrosieris palustris*) CR (Asteraceae)

Kärnocka var fram till 1960-talet en inte alltför ovanlig växt i Skåne. Sedan dess har antalet lokaler minskat drastiskt och under senare år förekommer kärnockan endast på en lokal utmed stranden av Levräsjön norr om Bromölla. Vid Levräsjön har kärnockan vuxit utmed en ganska lång sträcka, framför allt i den ”blå bård” som uppstår när djuren tillåts beta ut i sjön.

Kärnocka omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se) och åtgärder har genomförts, såsom frösådd och utplantering, men med ringa resultat. Røjning och ökat bete på en av strandängarna gav bättre resultat under något år. Grävning har nu utförts vid tre tillfällen i samarbete mellan Länsstyrelsen, Bromölla kommun, markägare och floraväktare. Resultaten är dock ännu dystra. Under 2015–2017 hittades inga kärnockor alls, medan det åren 2018–2020 fanns 7, 5 respektive en planta. Under 2020 påträffades ett blommande exemplar och vid ett förnyat besök i november 3 små plantor.

Vid speciella betingelser kan kärnocka uppträda sporadiskt på gamla kända lokaler, då dess frön kan behålla sin grobarhet under lång tid och invänta lämpliga gröningsbetingelser. I Öja mosse, som är en av de gamla lokalerna, hittades ett exemplar 2016 för att sedan inte återkomma något mer år. Under extremt lågvatten i Vombsjön 2013 noterades tre plantor, men inte heller dessa har syntts till sedan dess.

Starkt hotade arter - EN

En växt som bedöms som starkt hotad (EN) uppfyller inte alla kriterier för akut hotad (CR), men löper ändå en mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en nära framtid. För att hamna i kategorin starkt hotad (EN) ska populationen av arten ha bedömts minskat med 50 procent under de senaste 10 åren eller under tre generationer, det nationella utbredningsområdet vara <5 000 kvadratkilometer och hela populationen bestå av <2 500 reproduktiva individer. Även för starkt hotade kärlväxtarter är Skåne det landskap som har det högsta antalet arter i Sverige. Enligt Rödlistan 2020 är 99 kärlväxter (exklusive småarter) bedömda till denna hotkategori i Sverige och av dessa förekommer 58 i Skåne. Drygt 65 procent av dessa arter har floraväktats någon gång under perioden 2015 – 2020.

Klätt (*Agrostemma githago*) EN (Caryophyllaceae)

Den sista spontana lokalen med åkerklätt *Agrostemma githago* subsp. *Githago* fanns i branterna öster om stigen till Ale stenar vid Kåseberga. Här noterades ett exemplar år 2000 och sedan dess har den inte syntts till och arten får därmed anses som utdöd från det skånska landskapet. De tre lokaler där klätt finns kvar och som floraväktats under många år är från början fröinsåningar av okänd person och okänt ursprung. På de två närliggande lokalerna vid Köpingebro i Ystad kommun hittades nästan 1000 plantor under 2020. I Västra Kärrestorp i Svedala kommun fanns endast 50 plantor när den lokalen räknades 2015.

Under senare år har klätt noterats i insåningar med fröblandningar som görs av bland annat Trafikverket och som tyvärr också är av okänd proveniens. Denna art kommer inte att ingå i floraväktariet i Skåne framöver.

Kamomillkulla (*Anthemis cotula*) EN (Asteraceae)

Kamomillkulla har sedan början av 1900-talet haft en stabil förekomst vid Kungsgården på Ven där den växer på ruderatmarker kring gården. Från att ha ansetts som vanlig på 1800-talet återstår bara denna lokal i Skåne. Antalet plantor varierar mellan åren beroende hur mycket hästhagarna används. År 2015 hittades 9 600 plantor, under 2018 fanns det endast 310 plantor, medan det under 2020 noterades 5 330 plantor. Det högsta antalet plantor som noterats under floraväktariet var 10 400 plantor under 2012.

Stor sandlilja (*Anthericum liliago*) EN (Anthericaceae)

Stor sandlilja har troligen funnits i Sverige under lång tid, men det var först 1749 som Linné beskrev arten från Borrestad i Skåne under sin skånska resa. De skånska sandliljorna växer framförallt i den tillbakaträngda sandstämpan. Arten inventerades under 2014–2015 och samtliga 64 kända lokaler besöktes (Rosquist 2017b). Floraväktare hittade arten på 41 av dessa lokaler, men eftersom arten är svår att hitta när den inte blommar så bör alla lokaler med negativa fynd återbesökas.

Vitemölla strandbackar i Simrishamns kommun är Sveriges absoluta centrum för stor sandlilja. Här hittades omkring 16 000 plantor fördelade på tre dellokaler. Söder om dessa lokaler ligger Kiviks marknadsplats och här fanns 7 100 stor sandlilja. Här bidrar marknadsbesökarna till den nödvändiga störningen av marken för att hålla området öppet.

I Skåne förekommer stor sandlilja nästan uteslutande i östra delen av länet, men det finns två lokaler som sticker ut; Södra Sandby öster om Lund med 4 tuvor och Simremarken öster om Trelleborg med 1 tuva. Lokalerna noterades 2012 respektive 2015 på Artportalen och på båda lokalerna är stor sandlilja mest troligt införd.

Sandvedel (*Astragalus arenarius*) EN (Fabaceae)

Sandvedel är en mycket sällsynt växt som i Norden endast förekommer i östra Skåne. Arten har en östlig utbredning i Europa och har alltid varit mycket ovanlig i Skåne. Idag finns den kvar på 10 lokaler.

Från två lokaler, Havängsdösen i Simrishamns kommun och Stänkeryggen i Kristianstads kommun, har den sannolikt försvunnit under 2000-talet. Tre lokaler, Kiviks kapell, Lindgrens länga båda Simrishamns kommun och Everöd i Kristianstads kommun, hade mycket små och begränsade förekomster med vardera 20–30 plantor av sandvedel under 2009. Vid kartläggning av förekomsterna 2014 hade antalet minskat ytterligare och vid en inventering 2019 hade sandvedel helt försvunnit från samtliga tre lokaler.

På Kiviks marknadsplats (Natura 2000-område) finns sannolikt Skånes största samlade bestånd av sandvedel, med mer än 1000 plantor. Huvuddelen av beståndet växer inom ett cirka 500 m² stort område i den norra delen av sluttningen

mot öster. Emellertid hotas beståndet delvis av igenväxning, främst av knylhavre *Arrhenatherum elatius*. Här är det angeläget med någon form av hävd. Lokalen är inte större än att det borde vara möjligt att i framtiden slå knylhavren manuellt och röja lokalen från spirande tallplantor.

Strandbackarna vid Vitemölla i Simrishamns kommun har under lång tid varit ett av sandvedelns viktigaste fästen. Här har den tidigare kunnat ses på åtskilliga dellokaler över ett stort område. Under 2009 kunde den bara upptäckas på tre begränsade platser. Den registrerade tillbakagången kan vara svår att förstå, men det enorma antalet kaniner i området går troligen hårt åt många kärlväxter. Inventeringen 2014 visar att populationen av sandvedel sannolikt är oförändrad eller möjligen något större än tidigare medan inventeringen 2019 visar på ytterligare tillbakagång. På en av delokalerna hittades inga plantor alls men på de två andra hittades närmre 600 plantor.

Sandvedeln har idag sina arealmässigt största förekomster vid Natura 2000-området Vittskövle Driva och tallskogarna mot Källslund i väster i Kristianstads kommun. Under 2019 noterades 1260 plantor inom floraväxteriet, majoriteten i gläntor i den glesa tallskogen. Inlandsdynen behöver röjas så att ljusinsläppet ökar och om möjligt bör även tallskogen öppnas upp samtidigt bör viss markomrörning ske så att det finns tillgång på blottad sand.

En ny lokal med 100 plantor hittades 2015 i vägkant vid Stänkeryggen och den var kvar med i stort sett samma antal 2019. Läs vidare om sandvedel i Skåne i Hansson (2015) och om artens historia i Johansson (2018b).

Dvärglåsbräken (*Botrychium simplex*) EN (Ophioglossaceae)

Dvärglåsbräken förekommer endast på en lokal inom skyddat område i Skåne. Antalet plantor har varierat mycket mellan åren med toppnotering under 2006 med 2 300 plantor, men under de senaste åren har endast ett fåtal individer hittats. Från toppnotering med 473 plantor under 2013 noterades endast 27 plantor 2015, medan det 2016 inte gick att återfinna arten. Under 2017 fanns det 36 plantor och under 2018 inga alls. De två senaste åren har 5 respektive 1 planta gått att upphitta. Oro finns att det är klimatpåverkan med torrare och varmare vårar som har negativ påverkan.

Renlosta (*Bromus arvensis*) EN (Poaceae)

Under Projekt Skånes Flora åren 1989–2006 noterades åkergräset renlosta på 130 lokaler. Under 2017–2019 gjordes en uppföljning av samtliga lokaler, men siffrorna blev dystra då arten endast hittades på cirka 25 procent av lokalerna. Alla ettåriga åkergräs är mycket hotade i dagens åkerbruk, men samtidigt vet vi att en art som renlosta är svår att hitta om det endast förekommer enstaka strån. Eftersom det är ett ettårigt gräs flyttar det runt och kommer inte upp varje år på samma ställe på åkern.

Renlosta (*Bromus arvensis*).

Foto: Åke Svensson

Brinklosta (*Bromus commutatus*) EN (Poaceae)

Brinklosta inventerades under 2015 och återfanns endast på 4 av de 9 tidigare kända lokalerna. Den största förekomsten på 1200 strån hittades vid en åkerkant nära Säby gamla station i Landskrona kommun. På de 3 andra lokalerna hittades mellan 170 och 350 strån. Lokalen vid Strövelstorp i Ängelholms kommun återbesöktes under 2018 och även då med oförändrat 200 strån.

Stinkmålla (*Chenopodium vulvaria*) EN (Chenopodiaceae)

Stinkmållan har som bofast art varit känd från några 10-tal lokaler i Skåne. Nu återstår 9 lokaler i Skanör och Falsterbo i Vellinge kommun. Antal exemplar varierar kraftigt mellan åren, inte minst till följd av olika rensningsambitioner. Stinkmålla omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se) och inom

Stinkmålla (*Chenopodium vulvaria*).

Foto: Åke Svensson

ramen för detta har insamling av frön, uppförökning och utsådd skett i samarbete mellan Floraväktarna, Lunds universitet och Länsstyrelsen. Resultatet har varierat och risken är fortfarande stor för utdöende.

Under 2014 hittades sammanlagt 193 plantor, vilket kan jämföras med sammanlagt 531 plantor under 2019, men samtidigt kunde inte stinkmålla återfinnas på två av lokalerna.

Ryl (*Chimaphila umbellata*) EN (Ericaceae)

I Projekt Skånes Flora åren 1989–2006 noterades 56 kända lokaler för ryl i Skåne. Under genomgången av samtliga lokaler åren 2012–2014 återfanns ryl, om än ibland med endast få exemplar, på de flesta av lokalerna i Kristianstads kommun (Wigermo 2015a). Genom systematiskt letande har ryl därefter återfunnits på 3 av de 7 lokalerna i övriga Skåne (Saxtorp, Vomb och Sövde), men i låga antal. Under åren 2019 och 2020 upprepades inventering åter och ryl återfanns fortfarande på de flesta av lokalerna i Kristianstads kommun och fler lokaler har hittats i tallskogarna runt omkring Åhus.

Eftersom de äldre uppgifternas koordinat inte har tillräcklig noggrannhet är det inte alltid lätt att hitta tillbaka till en lokal för ryl, men när den väl återfinns tas nya koordinater som läggs in i floraväckeriet.

Ryl (*Chimaphila umbellata*).

Foto: Åke Svensson

Det största hotet mot ryl är exploatering av tallskogarna runt Åhus samt en påtaglig igenväxning med tätare gräsvegetation samt uppväxande buskar och sly som kväver rylen. Tallskogarna runt Åhus har inte bara ryl utan en stor artrikedom som har ett stort skyddsvärde.

Praktnejlika (*Dianthus superbus*) EN (Caryophyllaceae)

Under en inventering 1989 noterades praktnejlika på 23 lokaler i Skåne och när dessa följdes upp under 2010 fanns arten endast kvar på 13 av lokalerna. Förlust av lokaler verkar ha avstannat något och under uppföljning 2015–2020 finns arten kvar på 11 av de 13 lokalerna.

I naturreservaten Sandhammaren (Ystads kommun), Gavelnsbjör (Vellinge kommun) och Lemmeströ (Svedala kommun) förekommer endast ett fåtal exemplar av praktnejlika, medan den mest troligt har försvunnit från Kungsmarken. I Lemmeströ planerades att införa ett lägre betestryck under delar av vegetationsperioden för att gynna praktnejlikan, men under 2020 var betestrycket fortfarande alldeles för hårt och några praktnejlikor kunde inte hittas. Golfbanan vid Stavstens udde väster om Trelleborg är den lokal som i särklass har det största beståndet av praktnejlika och 2020 räknades det 45 000 stänglar. Glädjande att en golfbana lyckats att få till en bra skötsel för en rödlistad växt genom att få till lagom hävd.

Praktnejlika växer främst på sandig, väl-dränerad mark, som hålls öppen genom bete eller slåtter. Arten är omtyckt av betesdjuren, blir snabbt uppäten och är svår att hitta på väl betad mark. Vid upphörd hävd kan det verka som att praktnejlikan gynnas eftersom den då kan blomma i stor mängd. Utebliven hävd leder emellertid på sikt till att praktnejlikan konkurreras ut av högvuxna gräs, buskar och träd.

Stor ögontröst (*Euphrasia officinalis* ssp. *pratensis*) EN (Scrophulariaceae)

Stor ögontröst är känd från 11 lokaler i Skåne och har som regel årlig övervakning av floravaktare sedan 2010. För att hinna med övervakningen under 2020 anlätade Länsstyrelsen Skåne en konsult som besökte samtliga lokaler. Arbetet genomfördes via Åtgärdsprogrammet för arten (www.naturvardsverket.se).

De mest individrika bestånden finns på Högestad mosse med över 206 000 individ under 2020 (jämfört med cirka 10 000 under 2010 och 85 000 under 2015) och i Toarpskärrer med drygt 1900 plantor (jämfört med cirka 3 800 under 2012 och 1 100 under 2015). Vid Stångby mosse har en påtaglig minskning av antalet individ skett under senare år och 2020 kunde endast 22 plantor upptäckas (jämfört med 671 och 200 under 2012 respektive 2015). På Benestads backar har antalet plantor varit relativt oförändrat över tid med 300, 406 och 459 under 2009, 2015 respektive 2020. Vid Siesjö minskar populationen och endast sju individer noterades 2020.

Inom ramen för åtgärdsprogrammet har spridningsförsök med frösådder testats i rikkärrsmiljöer under 2019 i Maglehem NR, Lillehem NR och i Södra Lökaröds NR, alla i Kristianstad kommun. Försöket lyckades och under 2020 kunde 105, 90 respektive 117 plantor räknas. Tack vare anpassade skötselåtgärder och stödsådd finns arten fortfarande kvar i Fårarps mosse och Ljungatorpskärrer, men med svaga populationer. Under 2020 gjordes intern flytt av stänglar med frön inom Benestads backar och Ullstoppskärrer (Toarpskärrer) för att utöka förekomstytorna.

Skärblad (*Falcaria vulgaris*) EN (Apiaceae)

Skärblad är en livskraftig och långlivad art som till och med klarar klippning av vägkanter under några år. Under inventeringen 2015 hittades skärblad på i stort sett samtliga av Skånes 19 kända lokaler (Mattiasson 2017). Vid Lernacken har endast ett exemplar setts till under de senaste 20 åren och nu verkar även denna planta vara helt borta. På ett fåtal lokaler kunde inte arten återfinnas under inventeringen 2020. Under 2020 hittades en ny lokal med 20 plantor i kanten av en trädesåker i Norra Åsum i Kristianstad kommun.

Klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*) EN (Gentianaceae)

Klockgentiana noterades på 54 lokaler under inventeringen av Skånes flora (1989 – 2006). Många av lokalerna är individfattiga och det är endast några få områden som har individrika och livskraftiga populationer. Skanörs Ljung och Hunneröds

mosse i Vellinge respektive Svedala kommuner hör till dessa. Under åren 2006–2007 gjordes en inventering av samtliga kända lokaler för klockgentiana inom ramen för Åtgärdsprogrammet för alkonblåvinge och klockgentiana och gentianan återfanns på 33 av dessa.

År 2014 inventerades hela Skanörs Ljung, vilket ledde till att fler nya dellokaler hittades. Under 2019 är i stort sett samtliga av de 33 lokalerna återigen besökta och tyvärr kunde vi inte återfinna klockgentiana på 25 procent av lokalerna. Igenväxning på grund av upphörd hävd är en av de största orsakerna till tillbakagången.

Kustgentiana (*Gentianella campestris subsp. baltica*) EN (Gentianaceae)

Kustgentiana noterades på 9 lokaler under Skånes florainventeringen 1989 – 2006. Under perioden 2015–2020 är samtliga lokaler besökta minst en gång. Trots dessa eftersök har kustgentianan endast hittats på 3 av de 9 lokalerna. Arten varierar troligen en hel del från år till år även på de platser där den livsmiljön verkar optimal, men situationen är trots det klart oroande.

Högebjär (Lunds kommun) är en av de individrikaste lokalerna och här har antalet plantor varierat från 200 till endast 6 exemplar mellan åren 2015 och 2020. Vid Hovs hallar (Båstads kommun) hittades 87 plantor 2015, men dessa återfanns inte vid återbesöket 2018. Vid Gröthögarna (Båstads kommun) fanns det 200 plantor under 2015 och 2017, men 2018 endast 10 individ. I Båvs hage (Bjuvs kommun) var det exempelvis 2001 en riklig population på 500 plantor men under de senaste fem åren har endast enstaka eller inga plantor alls hittats på denna lokal.

Ängskorn (*Hordeum secalinum*) EN (Poaceae)

Ängskorn är känd från 11 lokaler i Skåne. Av dessa är 3 lokaler utgångna sedan lång tid tillbaka, 4 lokaler är inte besökta sedan 2011 och resterande 3 lokaler har besökts i stort sett varje år.

Under 2020 noterades totalt 1 140 strån på de två dellokalerna vid Flygeltofta (Landskrona kommun), medan den tredje dellokalen inte haft några fynd sedan 2017. En ny lokal hittades 2017 vid Ängsvik (Vellinge ängar i Vellinge kommun). Ängskorn var enligt uppgift inte sedd på lokalen sedan 1960-talet och från 2017 har antalet strån varierat från 2 700 till 4 000.

Dvärgjohannesört (*Hypericum humifusum*) EN (Hypericaceae)

Under 2015–2017 återbesöktes de 64 kända lokalerna med dvärgjohannesört från Skånes florainventeringen (1989–2006) och arten återfanns endast på 22 av dessa (Olsson & Wigermo 2019a). Dessutom hittades mindre än 10 plantor på 15 av lokalerna. Endast en lokal Romelestugan (Lunds kommun) hade över 100 plantor. Eftersom arten är liten och konkurrenssvag försvinner den om områdena växer igen. I Skåne växer dvärgjohannesört i flera skyddade områden, bland annat på

Drakamöllan och i Stenshuvud nationalpark. På dessa platser är det viktigt att skötseln anpassas så att den gynnar dvärgjohannesörten.

Borstsäv (*Isolepis setacea*) EN (Cyperaceae)

Under åren 2014–2017 besöktes de drygt 80 lokalerna där borstsäv blivit noterad under Skånes florainventeringen (1989–2006). Arten noterades på 29 av lokalerna och dessa låg framför allt kustnära med koncentration på Kulla- och Bjärehalvön. Många av lokalerna hyste färre än 20 plantor. På 53 lokaler kunde arten inte återfinnas och dessa lokaler låg framförallt i de inre delarna av landskapet. Då arten är konkurrenssvag måste det finnas öppna ytor med fuktig och sandig mark för att den ska överleva. Läs vidare om borstsäv i Skåne i Olsson & Wigermo (2018a).

Spjutsporre (*Kickxia elatine*) EN (Scrophulariaceae)

Spjutsporre är en art i gruppen sällsynta åkerogräs och är bofast i tre svenska landskap – Skåne, Öland och Gotland. Ända in på 1960-talet var spjutsporre relativt vanlig på leriga moränjordar i trakterna kring Malmö, Lund och Vellinge. Floran i Skåne (Tyler m. fl. 2007) redovisar att spjutsporre under inventeringen av landskapets flora 1989–2006 hittats i totalt 14 rutor. Flera växtplatser har endast haft ett eller få individer, som inte återkommit följande år. Läs vidare om spjutsporre i Johansson (2019).

Under 2011 inventerades 14 då aktuella lokaler för spjutsporre, som endast kunde återfinnas på 8 av dessa och efter 2015 är spjutsporre endast hittad på 5. Högsta antal plantor har setts vid Höje å (Lunds kommun) men den lokalen är nu starkt hotad av breddning av E22 och anläggning av dagvattendammar. Vid två klassiska lokaler för arten, Dalby Västermark (Lunds kommun) och Borrebacke (Malmö kommun) har det endast syntts några tiotal individer respektive några enstaka exemplar under senare år. Däremot har en ny lokal hittats vid Grudeholm (Vellinge kommun) under 2019 med 49 plantor i en åkerkant.

Vårvial (*Lathyrus sphaericus*) EN (Fabaceae)

Vårvial upptäcktes redan 1869 på en sydvänd, solvarm klipphylla vid Solvik strax nordväst om Mölle (Höganäs kommun) och här har den alltsedan dess hållit sig kvar. Antalet exemplar har varierat från enstaka till några hundra. Under 2020 hittades 230 plantor vilket var det högsta antalet på länge. Vårvialens lokaler är belägna inom Kullabergs naturreservat och därigenom skyddade. Lokalen röjs med jämna mellanrum och detta är nödvändigt för att den ska överleva.

Vårvialen fanns på ytterligare en lokal på Kullaberg, nämligen golfbaneruffen vid hål 18 där den troligen blev ofrivilligt införd på 1950-talet med utländskt vickerfrö. Den är dock inte funnen där sedan 2008.

Strandsötväppling (*Milotus dentatus*).

Foto: Åke Svensson

Strandsötväppling (*Milotus dentatus*) EN (Fabaceae)

Strandsötväpplingen har 9 tidigare kända lokaler på havssträndängar längs den västskånska Öresundskusten, men har endast återfunnen på 5 av lokalerna under de senaste åren. De mest livskraftiga bestånden har funnits vid Barsebäck (Kävlinge kommun) där runt 500 plantor räknats sedan 1995. Dessvärre är Barsebäckslokalen ohävdad och hotas av igenväxning genom att vassen expanderat kraftigt under det senaste decenniet. Under 2013 rapporterade floraväktare att centrum av beståndet var sönderklämt mellan tångvallar och vass. Antalet plantor har varierat mellan 185 och 828 under de senaste fem åren, men under 2020 kunde inte en enda planta hittas. Förutom lokalen vid Barsebäck finns strandsötväppling kvar på havssträndängarna vid Gässie (Vellinge kommun) där antalet plantor varierat starkt mellan åren, från 750 år 2015 till runt 350 under 2020. Förutom igenväxning som i Barsebäck är för hårt bete den största orsaken till att arten försvinner. Det är mycket stor risk att arten dör ut inom snar framtid om inte betet anpassas på strandängarna. Läs vidare om strandsötväppling i Skåne i Olsson & Wigermo (2020c).

Klintsnyltrot (*Orobancha elatior*) EN (Orobanchaceae)

Klintsnyltrot har inventerats varje år sedan 1988 av samma floraväktare vilket är mycket imponerande. I dagsläget finns 34 lokaler som besöks årligen. Under de två senaste åren har klintsnyltrot inte återfunnits på 8 av dessa. Dessutom hade många av lokalerna endast ett fåtal plantor under de senare åren. Borrebacke (Malmö kommun) är den lokal som år 2020 hade flest plantor, hela 1077 plantor räknades (jämfört med 328 under 2015). Rustningshamn (Landskrona kommun) är en annan lokal med många plantor och där fanns 232 plantor under 2020, jämfört med 20 plantor 2015.

Tistelsnyltrot (*Orobancha reticulata*) EN (Orobanchaceae)

Tistelsnyltrot är tidigare känd från 6 lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006), varav 3 lokaler inom Rövarkulan. Under den senaste femårsperioden är arten återfunnen på 4 av dessa, men dessvärre hittades den endast på två lokaler under 2020. På lokalen Tjärby ängar vid Öved (Sjöbo kommun) fanns det 200 plantor, en ökning från 9 plantor under 2015 men en minskning från 595 plantor 2011. Vid den andra lokalen, Rövarekulan (Höörs kommun) noterades endast två plantor under 2020. Förhoppningsvis hade arten bara ett dåligt år under 2020 och uppföljning under kommande år får visa hur det ligger till för tistelsnyltrot i det skånska landskapet.

Brunkrissla (*Pentanema conyzae*) EN (Asteraceae)

Brunkrissla upptäcktes under 2007 på en lokal öster om Vellinge (Vellinge kommun). Arten hade inte setts i Sverige sedan 1975 då den växte utanför Malmö och ansågs utdöd från landet. Första åren hittades endast mellan 10–30 plantor, men under 2010 hade arten ökat rejält och 200 plantor kunde räknas. Fram till 2020 ligger antalet plantor ganska konstant på 200–300 exemplar.

Smalbladig lungört (*Pulmonaria angustifolia*) EN (Boraginaceae)

Smalbladig lungört finns endast på Kungsmarken (Lunds kommun) i Skåne och här har den minskat drastiskt de senaste tio åren. Under 2014 var beståndet nere i 28 plantor, vilket var en minskning med 80 procent jämfört med ett decennium tidigare. Antalet plantor minskar successivt och under 2015 hittades endast 13 plantor. Därefter har den minskat ytterligare och kommer troligen inte att klara sig så länge till i Skåne. Under 2020 fanns endast 2 plantor. Läs vidare om smalbladig lungört i Skåne i Johansson (2017b).

Västkustros (*Rosa elliptica* ssp. *inodora*) EN (Rosaceae)

Västkustros är funnen på 4 lokaler i Skåne. Under perioden 2015 - 2020 återbesöktes tre av lokalerna och läget var oförändrat på dessa. Norr om Munka-Ljungby (Ängelholms kommun) finns två buskar som har klarat återställandet av grustaget, vid Ribersborg i Malmö (Malmö kommun) finns en buske och längs Skivarsån (Skurups kommun) står den kvar med några buskar.

Banbjörnbär (*Rubus bifrons*) EN (Rosaceae)

Banbjörnbär har en stor förekomst på en lokal i centrala Lund, men området och arten saknar skydd. Under perioden 2015 till 2020 har antalet delbestånd minskat från 7 till 3. Ett nytt mindre bestånd hittades 2018 en knapp kilometer från ursprungslokalen.

Grovtaggigt björnbär (*Rubus steracanthos*) EN (Rosaceae)

Landets enda lokal för grovtaggigt björnbär finns öster om Ystad och beståndet omfattar cirka 60 kvadratmeter. Växtplatsen är skuggig och i år fanns det endast 5 blommande grenar jämfört mot 30 år 2014. Tidigare röjningar har gynnat blomning och ny röjning behövs om busken ska klara sig.

Dikesskräppa (*Rumex conglomeratus*) EN (Polygonaceae)

Dikesskräppa fanns på 30 lokaler i Skåne vid Skånes florainventering (1989–2006). Under återinventeringen 2015 och 2016 återfanns dikesskräppa på hälften av lokalerna (Olsson & Wigermo 2018b). Lokalerna med flest antal plantor finns på de strandnära betesmarkerna söder om Mölle (Höganäs kommun). Här räknades det till 662 plantor vilket är ungefär 40 procent av alla exemplar i Skåne. Andra rika förekomster finns vid Löddeåns mynning (330 plantor; Lomma kommun) samt kring Klagshamns udde (218 plantor; Malmö kommun) och på strandängarna i Vellinge (243 plantor; Vellinge kommun).

Kranssalvia (*Salvia verticillata*) EN (Lamiaceae)

I Skåne är kranssalvia känd sedan 1867 då den blev funnen vid Ribersborgs station i Malmö. I början av 1900-talet fanns arten på ett 40-tal lokaler. Sedan har det gått raskt utför. Under 2015 besöktes samtliga 7 lokaler där kranssalvia noterats sedan inventeringen för Skånes Flora tog sin början 1989. Dystert nog hittades salvia endast på en av lokalerna, en vägslänt nära Allevads mölla (Ystads kommun). Här har antalet kranssalvior minskat drastiskt under senare år från ett antal på drygt 100 plantor 2010 till 7 plantor 2015. Minskningen fortsätter och under de tre senaste åren har endast 1, 3 respektive 6 plantor hittats. Lokalen är skyltad som ”artrik vägkant” men skötseln omfattar endast själva vägkanten och inte slänten där kranssalvia växer som växer igen med björnbär och högt gräs. År 2012 hittades en ny lokal i en vägslänt invid E22 nära Vä (Kristianstad kommun). Det visade sig att ursprunget var en insådd som Trafikverket gjort tidigare. År 2015 fanns här 27 plantor. Under 2020 förstördes lokalen på grund av motorvägsbygge och kranssalvian försvann. Läs vidare om kranssalvian i Skåne i Olsson & Wigermo (2017a).

Småfrossört (*Scutellaria minor*) EN (Lamiaceae)

Det har nu gått cirka 70 år sedan Nils Dahlbeck, sedermera en av initiativtagarna till Floraväktarverksamheten i Sverige, fann småfrossört på den fuktiga kustheden söder om Torekov på Bjärehalvön (Båstads kommun). Fyndet var smått sensationellt eftersom småfrossörten närmast var känd från England och nordvästra

Tyskland. Under 2005 gjordes en heltäckande inventering och tyvärr kunde man då se att denna lilla konkurrenssvaga art försvunnit från flera gamla förekomster till följd av igenväxning och dåligt bete. Åtgärder såsom röjning sattes in och nu börjar resultaten av åtgärderna synas. Glädjande nog hittades småfrossört i fler än 7 000 exemplar under 2014 på de 6 lokalerna man har röjt. Den är dock försvunnen från 4 av de tidigare 11 kända lokalerna. Arten inventeras årligen och under 2020 återfanns småfrossört på de röjda lokalerna i ett sammanlagt antal av 6 300 plantor. Läs vidare om småfrossört i Johansson (2017c).

Flikstånds (*Senecio erucifolius*) EN (Asteraceae)

Flikstånds var fram till 1940-talet känd från 10 till 15 aktuella lokaler i sydvästra Skåne. I nuläget finns flikstånds kvar på 4 lokaler i Skåne. Vid Kungstorp i Vellinge kommun finns tre av lokalerna inom några kilometers avstånd från varandra. En av lokalerna har en livskraftig population med runt 800 plantor. På de andra lokalerna finns endast några tiotal plantor.

En ny lokal upptäcktes 2011 i Bromölla med 2 plantor och 2014 hittades ytterligare 2 plantor cirka 300 meter från de första. På den ena lokalen är beståndet skyddat från klippning i vägkanten genom ett staket, men skötsel måste ske för annars kvävs arten av högt gräs och björnbär som växer upp. Det andra beståndet klippes tyvärr av varje år innan de hinner komma upp i blom. Flikstånds omfattas av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se).

Sydmaskros (*Taraxacum austrinum*) EN (Asteraceae)

På en kortsnaggad strandäng utanför Yngsjö (Kristianstads kommun) har sydmaskros, som tillhör gruppen strandmaskrosor, sin enda svenska lokal. Här växer den på en mycket begränsad yta, endast några få kvadratmeter stor. Antalet plantor brukar vara från några 10-tal upp till drygt 100 exemplar. Under 2020 kunde floravaktare räkna till 15 exemplar men antalet varierar mellan åren dock med en tendens att minska under de senaste åren. Idag är lokalen välhävdad, men skulle betet upphöra kommer sydmaskros tveklöst att försvinna från sin lokal på kort tid.

Fältnocka (*Tephrosia integrifolia*) EN (Asteraceae)

Fältnocka förekommer endast i Skåne med sammanlagt 9 lokaler i Bromölla (5), Kristianstad (2) och Tomelilla kommuner (2). Lokalerna vid Edenryd (Bromölla kommun) är individrikast. Under 2020 fanns där drygt 400 exemplar men antalet har varierat mycket mellan de senaste fem åren. Som lägst noterades 48 plantor under 2016 och som högst 1 446 plantor under 2018.

På Lövhall (Kristianstads kommun) återupptäcktes fältnockan 2012 med 8 plantor. Antalet håller sig relativt konstant runt 12 plantor. På lokalerna i Tomelilla kommun går det inte så bra för fältnockan. I år hittades 9 (Hobjär, jämfört med 23 plantor 2015) respektive 7 (Benestads backar, jämfört med 33 plantor 2015) plantor på dessa lokaler.

Fältnocka (*Tephrosia integrifolia*).

Foto: Gabrielle Rosquist

Fältnocka omfattades av ett Åtgärdsprogram (www.naturvardsverket.se) under åren 1999–2008, men trots upprepade försök med skötselåtgärder och utplantningar har inte antalet individ ökat på lokalerna.

Ölandskungsljus (*Verbascum densiflorum*) EN (Scrophulariaceae)

Ölandskungsljus hade 10 kända lokaler från Skånes florainventering (1989–2006) och återfanns endast på 5 av dessa under 2015–2020, alla i Österslövs socken (Kristianstads kommun). I Österslövs socken finns en population spridd på flera dellokaler (Olsson 2015). Under 2020 hittades dock endast 27 plantor vilket var färre än föregående år då antalet låg på 193 plantor.

Dock är det viktigt att aktuella och tidigare lokaler inte förstörs genom exempelvis uppodling av åkerrenar och borttagning av stengårdsgårdar. Det är även angeläget att en viss markstörning sker så att ölandskungsljusets frön, som troligen kan bibehålla sin grobarhet under lång tid i jorden, får möjlighet att gro, bilda rosetter och växa upp till blommande plantor.

Alvarveronika (*Veronica praecox*) EN (Scrophulariaceae)

Alvarveronika är känd från Skåne, Öland och Gotland. I Skåne har alvarveronika tidigare haft några förekomster på sandiga åkrar samt ett stort antal förekomster utmed järnvägar i södra och östra Skåne. Arten har gått kraftigt tillbaka och till största delen försvunnit även från banvallarna. Om inga åtgärder omedelbart sätts in kommer alvarveronikan inom kort att vara borta från det skånska landskapet. Under våren 2011 och 2012 inventerades alvarveronika i Skåne och hittades på 20 av 37 kända lokaler. Längs de järnvägar som är dagligen trafikerade har man restaurerat banvallarna med ett tjockt lager av makadam. I denna miljö har den späda alvarveronikan inte en chans att växa. På dessa järnvägar hittades endast några små bestånd på sandiga områden där makadamen inte helt fyllt ut banvallen. På de järnvägssträckor där alvarveronika återfanns var tågtrafiken nerlagd och banvallen bestod av sand och grus. På banvallen mellan Åhus och Kristianstad gjordes flera fynd på de platser där fortfarande små delar av banvallen var sandig. Finaste sträckan ur alvarveronikans synvinkel var strax söder om Kristianstad där växten hittades rikligt spridd på nästan hundra meter.

Tyvärr fortsätter alvarveronikan att minska i antal i Skåne. Fler järnvägssträckor och stationsområden renoveras och makadam läggs på. Under perioden 2015–2020 är alvarveronika endast hittad på 14 av de 20 lokaler där den fanns under 2011–2012. Stationsområdet i Köpingsbro är renoverat och där finns numera endast runt 100 plantor att jämföra med 1 100 plantor år 2011. Järnvägen mellan Åhus och Kristianstad blev belagd med makadam år 2014 och där har endast små bestånd hittats under de senaste åren. Glädjande nog hittades en ny lokal under 2019 på en nerlagd bangård i Malmö. Under 2020 räknades antalet på lokalen och där fanns 4 280 plantor!

Buskvicker (*Vicia dumetorum*) EN (Fabaceae)

Buskvicker var känd på 23 lokaler i Skåne från Skånes florainventeringen (1989–2006), varav de flesta i södra delen av landskapet. När samtliga lokaler återbesöktes 2015 fanns arten kvar på 16 av de 23 lokalerna. Två av lokalerna hade rikliga bestånd Gabelljung i Trelleborgs kommun med 600 skott och vid Marsvinsholm i Ystads kommun med 2100 skott, medan flera lokaler endast bestod av ett fåtal skott.

Ekorrsvingel (*Vulpia bromoides*) EN (Poaceae)

Ekorrsvingel har 20 kända lokaler i Skåne och under inventeringen 2015 och hittades arten 17 av dessa (Olsson & Wigermo 2016a). Dessutom hittades stora mängder på flera av lokalerna. Lokalen i Bäckhalladalen (Simrishamns kommun) var täckt av ekorrsvingel på flera hundra kvadratmeter, vilket innebar att där fanns mer än 1 miljon strån. Lika stor förekomst var det på en lokal på Kullaberg (Höganäs kommun) där uppskattningen av antalet strån landade på 1 300 000.

Ädelmynta (*Mentha × gracilis*) EN (Lamiaceae)

Arten hittades på 9 lokaler under Skånes florainventering (1989–2006). Under 2018 återbesöktes samtliga lokaler men dessvärre kunde inte ädelmynta återfinnas på någon lokal. Enstaka tillfälliga fynd gjordes under åren 2015–2020, men dessa floraväktas inte eftersom de oftast är kortvariga på tillfälliga jordhögar och ruderatmarker och utgörs av nyare former.

Sårbara arter – VU

En växt som bedöms som sårbar (VU) uppfyller inte alla kriterier för akut hotad (CR) och starkt hotad (EN), men löper ändå relativt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom ett medellångt tidsperspektiv. För att hamna i kategorin sårbar (VU) ska populationen av arten ha bedömts minskat med 30 procent under de senaste 10 åren eller under tre generationer, det nationella utbredningsområdet vara <20 000 kvadratkilometer och hela populationen bestå av <10 000 reproduktiva individer.

I Skåne förekommer nästan 60 procent av alla de kärlväxter som bedömts som sårbara enligt rödlistan 2020 och 89 av 152 kärlväxter (exklusive småarter) förekommer i länet. Av dessa 89 kärlväxter har 35 floraväktats någon gång under perioden 2015 – 2020 dvs cirka 40 procent.

Slåttergubbe (*Arnica montana*) VU (Asteraceae)

Slåttergubbe förekommer i den nordöstra halvan av Skåne samt på Romeleåsen. Under 2014 – 2017 inventerades samtliga av de kända 482 lokalerna från Skånes florainventering under 1989-2006 för slåttergubbe i Skåne (Olsson & Wigermo 2019c). Under den senaste inventeringen tillkom 55 nya lokaler, men troligen inte för att arten spridit sig utan mer på grund av att man inte noterade samtliga fynd av arten vid Skånes Flora-inventeringen. Vid florainventeringen noterades endast om arten förekom i en 2,5 x 2,5 kilometersruta eftersom den fanns på så många lokaler i slutet av 1990-talet.

Arten återfanns endast på knappt hälften av lokalerna. Den kraftiga minskningen på så pass kort period som omkring ett par decennier är alarmerande. Slåttergubbe påverkas negativt om hävden av markerna upphör och platserna växer igen med sly och buskar. Många av de tidigare betesmarkerna har planterats och omvandlats till kulturgranskogar.

Några av lokalerna med störst antal skott fanns i Marklunda (Osby kommun) och i Tåssjö (Ängelholm kommun) där 7 000 respektive 3 000 skott hittades. Även flera lokaler i Hörby kommun hyser fortfarande 2 000–3 000 skott.

Rutlåsbräken (*Botrychium matricariifolium*) VU (Ophioglossaceae)

Rutlåsbräken tål inte konkurrens från andra växter och förekommer främst på torr, hävdad gräsmark, men kan även påträffas i glesa skogar, i klippbranter, på grusplaner och på hållmark.

Blå sminkrot (*Buglossoides arvensis* var. *coeruleascens*).

Foto: Åke Svensson

Under våren 2009 inventerades alla de 11 lokaler där rutlåsbräken uppträtt under de senaste decennierna. Arten hittades endast på två lokaler; Rinkabyfältet (Kristianstads kommun) och Norra Mellby (Hässleholms kommun). Under senaste femårsperioden 2015–2020 har rutlåsbräken inte längre kunnat återfinnas i Rinkaby. Gräsmarken har vuxit igen trots röjningsförsök. När militären inte längre använder fältet sluter sig vegetationen. Även på lokalen i Norra Mellby är rutlåsbräken borta.

Nya lokaler med rutlåsbräken har hittats under senare tid. Under 2014 noterades 20 plantor vid Kullens havsbad (Höganäs kommun), men tyvärr minskar antalet plantor för varje år och under de senaste åren har endast några få exemplar uppträtt. Ännu en ny lokal hittades under 2015 på Vitemölla strandbackar (Simrishamns kommun), med 7 plantor och antalet har legat på samma nivå sedan dess.

Blå sminkrot (*Buglossoides arvensis* var. *coeruleascens*) VU (Boraginaceae)

Blå sminkrot förekommer i Sverige endast på sträckan mellan Hammars backar och Kåseberga (Ystads kommun) i södra Skåne samt på Stora Karlsö, Lilla Karlsö och en lokal på Öland. Arten växer i mer naturlig miljö än sin nära släkting vit sminkrot och hittas på öppen torr gräsmark, gärna i eroderade strandbranter. Troligen är den inhemsk i södra Skåne men ej uppmärksammas förrän 1933. I Skåne floraväktades arten för första gången under 2019 och då gjordes fynd på

Backafallen vid Löderupsstrandbad där blå sminkrot (*Buglossoides arvensis* var. *coerulescens*) växer.

Foto: Gabrielle Rosquist

13 av de 15 tidigare kända lokalerna (Wigermo 2020a). Samtidigt tillkom 4 nya lokaler och totalt räknades 19 065 exemplar i Hammars by där arten inte kunde återfinnas växte den vid en grusig parkeringsplats och kan ha varit tillfällig där 2001. Lite märkligare är det att blå sminkrot inte återfanns vid Strandbadsåsen vid Löderup där biotopen fortfarande var lämplig.

Det största hotet för blå sminkrot i Skåne är upphörd markstörning i de sandiga branterna och att gräset sluter sig. Det räcker inte med enbart erosion från vind och hav utan det behövs kreatur som rör sig i branten för att hålla marken öppen. På de sträckor där gräsvegetationen slutit sig i branterna hittar man inte heller några av alla de rödlistade arter som också förekommer i dessa branter.

Sanddådra (*Camelina microcarpa*) VU (Brassicaceae)

Sanddådra växer i sandiga åkerkanter och liknande miljöer. Den är konkurrenssvag och kräver öppna ytor för att gynnas och sprida sig. Under 2015 inventerades samtliga 150 lokaler i Skåne (Wigermo 2016). Arten har tidigare funnits i 20 av Skånes kommuner, men finns nu endast kvar inom sju. Hot mot arten är igenväxning och ett alltför intensivt åkerbruk med tillförsel av handelsgödsel och herbicider.

Kristianstad är den kommun som har de allra flesta lokalerna och har länge varit ett starkt fäste för sanddådra. Trots detta återfanns arten endast på ungefär hälften av de 106 tidigare kända lokalerna, men däremot hittades 15 nya lokaler i kommunen. Glädjande nog var många av lokalerna individrika med över 100 plantor per lokal. På de sandiga markerna längs kusten öster om Ystad finns också en större sammanhängande förekomst med sanddådra i länet. Av de 16 tidigare kända lokalerna med arten återfanns plantor på alla utom en. Övriga isolerade fynd som omfattats av floraväxteriet finns i Landskrona, Vellinge, Malmö (Bor-rebacke) samt Simrishamns kommuner.

Hartmansstarr (*Carex hartmanii*) VU (Cyperaceae)

Hartmansstarr växer i fuktängar och längs kärrkanter. Den är kalkgynnad och hittas oftast på friska, ogödslade slätter- eller beteshävdade ängsmarker. Ibland går den ut i väg- och dikeskanter. Arten är utpräglat slättergynnad.

Hartmansstarr har 30 kända lokaler i Skåne sedan Skånes florainventering (1989–2006). Vid återinventeringen 2017 återfanns hartmansstarr på hälften av lokalerna samt hittades på en ny lokal och har nu 15 kända förekomster.

Bågstarr (*Carex maritima*) VU (Cyperaceae)

Bågstarr har endast en lokal i Skåne norr om Torekov, på strandängarna vid Dalen i Båstad kommun, medan den svenska huvudutbredningen finns i Bohuslän. Den skånska lokalen besöks årligen och antalet plantor har varierat mellan 170 (under 2017) och som lägst 35 (under 2020) under den senaste femårsperioden. Området betas av både nötkreatur och gäss.

Trubbstar (*Carex obtusata*) VU (Cyperaceae)

Trubbstarr är liten, sällsynt och oftast svår att få syn på. I Norden finns den bara i Skåne och på Öland. I Skåne växer trubbstarr i och kring Åhus samt på omkring 10 lokaler på havsnära naturbetesmarker norr om Åhus från Östra Hammaren i söder till gränsen mot Bromölla kommun i norr.

Trubbstarr har ett flertal rika bestånd i Åhus, framför allt på Östra golfbanan där den är jämt spridd över ett stort område. Ruffarna sköts med sen slätter och uppsamling av ”höet”, vilket tycks gynna arten och liknande skötselåtgärder planeras på ytterligare några lokaler. Därför kan man se positivt på artens framtid på de flesta lokalerna i Åhus.

Under den senaste fem-årsperioden har samtliga 24 lokaler i Skåne besökts. Trubbstarr återfanns på i stort sett samtliga lokaler men i varierande antal. De flesta lokaler hyser endast några tiotal individ men området på golfbanan i Åhus har flera hundra strån på flera ställen. På ett par av lokalerna där har det hittats 1000 strån. Läs mer om trubbstarr i Skåne i Olsson & Wigermo (2016c) och om artens historia i Johansson & Olsson (2019).

Raggarrv (*Cerastium brachypetalum*) VU (Caryophyllaceae)

Skånes sju tidigare kända lokaler för raggarrv har återinventerats under åren 2013–2014 och 2019–2020. Vid båda tillfällena har arten inte återfunnits på tre av lokalerna.

Den individrikaste lokalen finns i ett sandtag vid Lassagårdarna i Tomelilla kommun. Under 2020 fanns där 10 000 plantor och de växte på ett ännu större område än under 2019. Arten var försvunnen från sandtaget under flera år innan den återfanns 2019. På Stenshuvud i Simrishamns kommun har arten inte kunnat återfinnas under några år men 2020 noterades 8 små exemplar.

I området vid Rustningshamn i Landskrona kommun sluter sig vegetationen och antalet individer av raggarrv har drastiskt minskat från flera hundra till endast 30 plantor. Här måste åtgärder sättas in snarast om inte området ska växa igen och raggarrven försvinna. Läs vidare om raggarrv i Skåne i Olsson & Wigermo (2016b) och om artens framtid i länet i Johansson (2018c).

Kustgullpudra (*Chrysosplenium oppositifolium*) VU (Saxifragaceae)

Under ett inventeringsläger 1995 under Skånes florainventeringen (1989–2006) gjordes ett av projektets allra trevligaste fynd. Det var då som kustgullpudran blev medlem i den svenska floran när den upptäcktes i en bokskog på Söderåsens sluttning. Den växer där en källa bryter fram och rinner ut i en bäck. Arten finns närmast på södra Själland.

Beståndet täcker cirka 35 kvadratmeter och har varit oförändrat sedan upptäckten 1995. Kärret håller på att växa igen med björnbär och arten är känslig för avverkning och förändringar i hydrologin. Lokalen saknar skydd vilket gör den hotad i Skåne och därmed i hela landet.

Nötkörvel (*Conopodium majus*) VU (Apiaceae)

Nötkörvel har en aktuell lokal i Skåne samt två lokaler i Blekinge. Lokalen hittades 2003 i ett skogsbryn i utkanten av slottsparken vid Vrams Gunnarstorp. Vid upptäckten noterades 100 plantor på lokalen och beståndet har successivt ökat till 900 plantor under 2011 och till 1500 plantor under 2020.'

Ljungsnärja (*Cuscuta epithymum*) VU (Convolvulaceae)

Ljungsnärja växer främst på torra naturbetesmarker där den parasiterar på ett flertal olika växter, såsom ljung *Calluna vulgaris*, backtimjan *Thymus serpyllum*, gulmåra *Galium verum* och skogsklöver *Trifolium medium*.

Under Skånes florainventeringen (1989–2006) noterades fyra lokaler för arten i hela länet och vid återinventeringen 2018 hittades den endast på två av dessa (Olsson & Wigermo 2019b).

Ljungsnärja (*Cuscuta epithimum*).

Foto: Åke Svensson

På Kjugekull i Kristianstad kommun finns den största förekomsten med två dellokalerna omfattande drygt 350 kvadratmeter. Betesmarken växer igen med sly men röjning har skett under 2020.

På Borrebacke i Malmö kommun gick beståndet inte att återfinna under 2012, men redan 2013 återfanns snärjan på 2 kvadratmeter. Under de senaste åren har beståndet ökat och under 2020 fanns det 9 kvadratmeter fördelade på flera små spridda bestånd. För att denna ökning inte ska vara temporär behövs regelbunden hävd av Borrebacke.

Knärot (*Goodyera repens*) VU (Orchidaceae)

Knärot växer främst i mossrika barrskogar med lång kontinuitet. Under 2020 med början på vårvintern inventerades 38 lokaler som var kända tidigare från Skånes florainventeringen (1989–2006). Arten är vintergrön och ibland lättare att hitta på vintern när det inte finns annan vegetation. De gamla koordinaterna är inte så noggranna så man måste söka på en stor yta innan man hittar eller ger upp. Flera av lokalerna utgjordes dock av stora kalhyggen, vilket leder till att knäroten försvinner.

Trots detta återfanns knärot på nästan 70 procent av lokalerna. Lokaler med flest plantor var Västanskogen vid Vittsjö med 1 274 plantor, en lokal vid Verum med 644 plantor samt ytterligare en lokal i Vittsjö med 580 plantor.

Honungsblomster (*Herminium monorchis*) VU (Orchidaceae)

Honungsblomster minskar oroväckande i Skåne. Flera lokaler har helt försvunnit under de senaste 20–30 åren och arten minskar markant i antal på befintliga lokaler.

Under Skånes florainventeringen (1989–2006) fanns 23 kända lokaler för honungsblomster. Under den senaste femårsperioden har samtliga lokaler återbesöks och då har honungsblomster endast återfunnits på hälften av lokalerna (tabell 4). Sommaren 2020 besöktes 15 av lokalerna och då återfanns honungsblomster endast på 9 av dessa. Totalt hittades 279 plantor vilket endast är 30 plantor i snitt på varje lokal.

Tabell 4. Floraväxteri av honungsblomster i Skåne mellan åren 2015–2020. Antal funna plantor för arten per lokal och år. De år inget besök gjorts på lokalen har markerats med streck.

Kommun	Lokal	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bromölla	Edenryd	0	-	-	0	0	-
Bromölla	Levrasjön	0	-	-	-	-	-
Kristianstad	Björkhäll	-	-	-	-	-	5
Kristianstad	Gyetorp	200	334	-	-	-	2
Kristianstad	Hökatorp	-	-	-	-	-	0
Kristianstad	Karsholm	0	-	-	-	-	-
Kristianstad	Lyckebo 1	-	-	466	140	-	75
Kristianstad	Lyckebo 2	-	-	-	-	-	0
Kristianstad	Lyngsjön	25	152	133	26	14	69
Kristianstad	Mosslunda	-	-	-	-	-	0
Kristianstad	Pulken 1	6 211	-	-	-	-	-
Kristianstad	Pulken 2	596	-	-	-	-	-
Kristianstad	Pulken 3	153	-	-	-	-	-
Kristianstad	Pulken 4	0	-	-	-	-	-
Kristianstad	Pulken 5	4	-	-	-	-	-
Kristianstad	Pulken 6	79	-	-	-	-	62
Kristianstad	Pulken 7	-	-	-	-	-	0
Kristianstad	Rosagården	-	-	-	-	-	3
Kristianstad	Svenstorp	-	154	-	-	-	53
Kristianstad	Sågamöllan	0	-	-	-	-	-
Kävlinge	Allarps mosse	18	24	10	-	0	8
Lund	Stångby	-	2	21	15	0	0
Tomelilla	Benestad	-	-	4	19	14	2

Skogskorn (*Hordelymus europaeus*) VU (Poaceae)

Skogskorn växer i Skåne i Sjöbo, Tomelilla och Simrishamn kommuner. Samtliga lokaler där skogskorn är hittad under Skånes florainventeringen (1989–2006) har besökt under perioden 2015–2020.

Skogskorn återfanns på i stort samtliga lokaler och det var endast på 3 lokaler som arten inte kunde återfinnas. Dessutom hittades en hel del nya dellokaler. Lokalerna vid Röddinge i Tomelilla kommun har i särklass störst bestånd. Även vid Kullahus i Simrishamn kommun förekom arten rikligt.

Åkerfibbla (*Hypochaeris glabra*) VU (Asteraceae)

Åkerfibbla förekommer endast på öppen, sandig mark där sanden är helt blottlagd. De viktigaste växtplatserna i Skåne har varit på sandiga militära övningsfält. Tyvärr har den militära aktiviteten minskat och som en följd av detta växer övningsfälten igen, de öppna platserna minskar och därmed minskar åkerfibblan. Under inventeringen 2014–2015 återfanns arten endast på 12 av 54 lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006) och upptäcktes på 4 nya lokaler (Rune-son (2016)). På det stora flertalet av lokalerna fanns endast ett fåtal exemplar. Endast 4 lokaler hyste fler än 100 plantor med 800 som flest på en lokal vid Revingehed. Under 2020 och 2021 kommer åkerfibbla att inventeras igen då risken är stor att den gått tillbaka ytterligare.

Dansk iris (*Iris spuria*) VU (Iridaceae)

Dansk iris är en sentida invandrare i den svenska floran. Det var först 1955 som den för första gången hittades på en strandäng vid Limhamn. De skånska och danska förekomsterna av dansk iris betraktas som nordliga reliktförekomster av artens utbredning som närmast finns i Syd- och Sydosteuropa.

När inventeringen av dansk iris påbörjades 2015–2016 fanns 22 kända lokaler och 4 tidigare okända lokaler tillkom. Totalt hittades irisen på 16 lokaler och det noterades cirka 11 500 plantor (Olsson & Kristensson 2016).

De största hoten mot dansk iris är plockning, igenväxning och/eller för hårt bete. Det bör vara en balans med lagom betetryck för att gynna arten optimalt.

Vattenstånds (*Jacobaea aquatica*) VU (Asteraceae)

I Sverige har vattenstånds en västlig utbredning. I Skåne och Halland finns endast några enstaka lokaler medan det finns ganska många förekomster i Bohuslän och Västergötland. I Skåne har arten endast haft tre kända lokaler under de senaste 40 åren. Vattenstånds trivs på fuktig mark i anslutning till mader och stränder.

Vid en inventering 2015 kunde vattenstånds endast återfinnas på en av två lokaler i Bingsmarken. Här är arten känd och rapporterad på två närliggande förekomster sedan 1980-talet, men nu kunde den endast återfinnas inom ett av delområdena

Dansk iris (*Iris spuria*).

Foto: Gabrielle Rosquist

trots att det fortfarande såg lämpligt ut även på den andra. Vid besökte noterades 343 exemplar. Oroväckande nog var väldigt många plantor fulla med larver av karminspinnare. På den tredje lokalen i Kornheddinge sydöst om Staffanstorps återfanns inte vattenstånd. Troligen var det en tillfällig förekomst då man grävt upp jordhögar ur en damm. Läs vidare om vattenstånd i Skåne i Svensson & Wigermo (2018).

Vattenstånd är starkt hotad i Skåne dels på grund av igenväxning, dels av karminspinnare, en fjäril vars larver uteslutande lever på korgblommiga växter av släktet *Jacobaea*.

Gullstånd (*Jacobaea paludosa*) VU (Asteraceae)

I Norden förekommer gullstånd endast i Skåne och då huvudsakligen i Kristianstad kommun. Arten växer i högrötsängar, vassar och sumpiga å- och sjöstränder vilket inte gör den så lätt att inventera.

Under åren 2018–2020 har gullstånds inventerats i hela landskapet, förutom på 14 lokaler längs Helge å i Kristianstad Vattenrike där det krävs båt för att komma åt förekomsterna. I Kristianstad kommun finns lokalerna längs Helgeå och Hammarsjön och efter att fler lokaler tillkommit sedan 1980-talet är nu det totala antalet lokaler uppe i 60. Arten återfanns under 2018–2020 på cirka hälften av de tidigare kända lokalerna och ytterligare tre nya lokaler har tillkommit. Det finns 6 lokaler utanför Kristianstad kommun och på dessa har gullstånds återfunnits på endast tre vid Stockamöllan och sydost om Höör. Läs vidare om gullstånds i Skåne i Olsson & Östberg (2015).

Knölvial (*Lathyrus tuberosus*) VU (Fabaceae)

Knölvial förekommer framförallt i västra delen av det skånska landskapet och växer oftast längs åkerkanter och vägrenar. Arten noterades på 30 lokaler under Skånes florainventeringen (1989–2006). Under inventeringen 2018–2020 återfanns den på 10 av dessa lokaler, dvs endast på en tredjedel, medan 3 nya lokaler har hittats under de två senaste åren.

Vildris (*Leersia oryzoides*) VU (Poaceae)

Vildris är känt från Skåne, Blekinge, Småland, Halland, Bohuslän (1 lokal 2004) och Västergötland. I Skåne fanns endast ett fåtal kända lokaler under 1980-talet, men 1996 återbesökte en floraväktare samtliga äldre lokaler och återfann vildris inom 27 inventeringsrutor i Skånes florainventeringen (1989–2006).

Sommaren 2018 gick till historien som en de varmaste på länge. Vid årets floraväktarexkursion hittades rikligt med vildris i Hässleholms kommun och detta var startskotten till att inventera samtliga lokaler för vildris i Skåne. Eftersom det var extremt torrt kunde oåtkomliga lokaler besökas som man normalt inte kan nå på grund av dy och lera. Samtliga 57 kända lokaler för vildris besöktes under 2018 och arten återfanns på 41 av dessa, dvs 72 procent. Samtidigt tillkom det 17 nya lokaler. Totalt räknades 65 130 strån med vildris (Wigermo 2019).

Lokalerna hotas av igenväxning med vass och viden längs med stränderna, vilket gör att vildriset inte klarar konkurrensen. Strandkanterna måste hållas öppna med bete och tramp av boskap om vildriset ska finnas kvar.

Kråkkrassing (*Lepidium coronopus*) VU (Brassicaceae)

Kråkkrassing gynnas av markstörning och förekommer på slitna fläckar i gräsmattor och på kreaturstrampade ställen. Den är kvävegynnad och växer därför ofta intill träd och stolpar med gles vegetation.

I Skåne fanns drygt 30 kända lokaler med kråkkrassing när inventeringen genomfördes 2015 (Nilsson 2017). Arten återfanns på 15 av lokalerna och dessutom tillkom 5 nya lokaler. Mer än hälften av det totala antalet plantor som räknats förekom i Kristianstad med 798 plantor, medan en fjärdedel 357 plantor fanns i sydvästra Skåne och en fjärdedel 300 plantor i nordvästra Skåne.

Marrisp (*Limonium vulgare*) VU (Plumbaginaceae)

Marrisp växer på västkusten från Skåne till Bohuslän och har i Skåne förekomster i Båstad och Vellinge kommuner. Under inventeringen 2020 var arten känd från 14 lokaler och det var endast på 4 lokaler som den inte kunde återfinnas. På de flesta lokalerna noterades ganska stora antal individer.

I Vellinge kommun växer marrisp på strandängarna längs östsidan av Foteviken mellan Kungsstorp i söder och Gessie villastad i norr. Arten återfanns på 12 av 13 dellokaler, varav en var nyupptäckt. De två största förekomsterna var på Vellinge ängar och Eskiltorps ängar med 13 700 respektive 12 700 plantor. Totalt hittades nästan 54 000 plantor.

På de två lokalerna i Båstad kunde marrisp inte återfinnas. På Hallands Väderö finns det inga noteringar under senare år men lokalen vid Torekov är marrisp sedd så sent som 2011.

Gulyxne (*Liparis loeselii*) VU (Orchidaceae)

Gulyxne är en östlig orkidé i Sverige med sin främsta utbredning i Mellansverige och på Öland och Gotland. Arten förekommer i rikkärrsmiljöer och ingår som en av tre arter i åtgärdsprogrammet för rikkärr (www.naturvardsverket.se).

Gulyxne övervakas årligen på de 7 kända lokalerna från Skånes florainventeringen (1989–2006). Under 2020 återfanns den inte på en lokal i Simrishamns kommun där det endast förekommit ett fåtal plantor under senaste åren. Totalt hittades det under 2020 knappt 800 plantor medan det för 5 år sedan fanns drygt 2 000 exemplar.

Knutört (*Lysimachia minima*) VU (Primulaceae)

Knutört växer på blottad, något fuktig mark gärna i havsstrandängars övre del, i dikesskärningar eller på fuktiga stigar. Arten föredrar kalkfattig mark men är beroende av fukt och goda ljusförhållande. Det största hotet mot arten i Skåne är igenväxning.

Under 2019 och 2020 har de sedan Skånes florainventeringen (1989–2006) 20 kända lokalerna för knutört inventerats och arten återfanns på 9 av dessa. En lokal på Hallands Väderö blev inte besökt. Den individrikaste lokalen på Skanörs ljunghyste fortfarande en stor förekomst med 900 plantor under 2020, vilket var samma antal som under 2016. Även Gropahålet söder om Yngsjö har höga antal med 335 plantor. Tyvärr återfanns inte knutört på 11 av de gamla lokalerna trots besök under både 2019 och 2020. Vidare var det 3 lokaler som hade mindre än 30 plantor.

Vit kattost (*Malva pusilla*) VU (Malvaceae)

Vit kattost förekommer på näringsrik mark som hålls öppen genom tramp från boskap och är till exempel vanlig runt gårdar. Arten är vanligast och med flest lokaler i sydvästra delen av Skåne.

För vit kattost noterades 75 kända lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006) och vid återinventeringen 2014–2015 återfanns arten endast på 24 av dessa (Olsson & Wigermo 2017b). På de flesta lokalerna noterades endast ett fåtal plantor, men i en åkerkant nordväst om Staffanstorp hittades 4 650 plantor. Ormax (*Parapholis strigosa*) VU (Poaceae)

Ormax växer i Sverige endast i Skåne där den förekommer längs Foteviken, på Skanörs ljung, i Skanör samt utanför Höganäs. Under 2016–2017 inventerades samtliga 13 tidigare kända lokaler för ormax samt 2 nya lokaler som upptäcktes under inventeringen (Olsson & Wigermo 2020b). Arten återfanns inte på 8 av de tidigare kända lokalerna trots eftersök på de flesta lokaler under båda åren. Den individrikaste lokalen finns vid Lerhamn i Höganäs kommun där arten 2017 var spridd på 3 000 kvadratmeter.

Backsilja (*Peucedanum oreoselinum*) VU (Apiaceae)

Backsilja växer oftast i stäppartade torrängar på kalkrika, gärna sydvända slänter, men även på ängsbackar och i vägkanter. De lokaler som har de största förekomsterna i Skåne finns utmed sydkusten, i betade torrängar strax innanför havsstranden.

Vid återinventeringen 2014–2015 hittades backsilja på 62 av de 84 kända lokalerna från Skånes florainventeringen (1989–2006), dvs på 74 procent (Wigermo 2018). Dessutom hittades 10 nya lokaler. Totalt noterades sammanlagt 23 729 plantor. De två största förekomsterna för arten fanns på Hammars backar samt på backarna innanför Löderups strandbad. Backsilja hade en vidsträckt utbredning och 4 200 plantor kunde räknas in på respektive lokal.

De lokaler där backsilja inte kunde återfinnas var till största delen ohävdade och växte igen eller så var det alldeles för hårt bete på lokalerna. Störst problem för artens överlevnad verkar nu finnas i inlandet.

Toppjungfrulin (*Polygala comosa*) VU (Polygalaceae)

Toppjungfrulin har alltid haft få kända lokaler i Skåne. Den växer framför allt på kalkrika torrmarker i östra Skåne. Arten förväxlas lätt med vanligt jungfrulin *Polygala vulgaris* vilket lett till att antal lokaler ofta har övervärderats.

Vid genomgång av herbariematerial under 2017 kvalitetsgranskades flera av belägen och kvar blev endast 7 säkra äldre lokaler för arten. Vid en specialinventering samma år återfanns toppjungfrulin endast på två av dessa lokaler, båda i Kristianstadtrakten. I ett glest bebyggt tallskogsområde Östra Sand norr om Åhus växte flera tusen exemplar i vägkanter och inne på naturtomter. Den andra lokalen ligger vid den nerlagda järnvägen nordost om Everöd, men här hittades endast ett tiotal plantor. Läs vidare om toppjungfrulin i Skåne i Fröberg & Johansson (2018).

Uddbräken (*Polystichum aculeatum*) VU (Polypodiaceae)

Uddbräken är endast känd från en lokal i Skåne och det är i Matteröds socken, sydväst om Tyringe i Hässleholms kommun. En planta upptäcktes 1994 vid ett odlingsröse i en granskog. Dessvärre kalthögg man skogen i början av 2000-talet men rådiga floraväktare satte en trädgårdskorg över plantan till skydd mot sol och torka. Mot alla odds har plantan överlevt. Nu har de nya granarna vuxit upp och erbjuder skugga så korgen har tagits bort.

Spetsnate (*Potamogeton acutifolius*) VU (Potamogetonaceae)

Spetsnate har tidigare funnits naturligt på 4 lokaler i Skåne. Vid återinventering under 2020 återfanns spetsnate på två av lokalerna, mangelgrav vid Krageholms slott och damm vid Kärragården. Rikligt i en av dammarna på minst 50 kvadratmeter, men med en liten förekomst med ett tiotal plantor i den andra dammen som var mer igenväxt. En av de tidigare dammarna där spetsnate vuxit var nu helt uttorkad. Den andra dammen såg lämplig ut, men arten kunde inte återfinnas.

Utplantering av spetsnate i Skåne har genomförts av Ekologgruppen vid två tillfällen, dels under 2012 i 12 vatten (Jordbruksverket finansier), dels under 2014 i 8 vatten (Länsstyrelsen finansier). Växtmaterialet hämtades från Kärragården i Ystad kommun. Utanför floraväktariet har uppföljning av utsättningarna genomfördes under 2015 med fynd i 5 dammar och under 2020 med fynd i 2 dammar; en groddamm vid Oxie i Malmö kommun samt Årsjö i Ystads kommun.

Fläcklungört (*Pulmonaria officinalis*) VU (Boraginaceae)

Fläcklungört förekommer i Sverige endast i södra Skåne. Ett relativt stort antal lokaler är rapporterade från ett begränsat område på Österlen. Utanför detta finns några enstaka förekomster.

Fläcklungört var känd från 34 lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006) när återinventeringen påbörjades 2016. Arten hittades på 21 av dessa 34 lokaler vilket är ungefär på 62 procent och samtidigt hittades 7 nya lokaler.

Jättemöja (*Ranunculus fluitans*) VU (Ranunculaceae)

Jättemöja är känd vildväxande från två vattendrag i Sverige, Vramsån och Mjöån i Kristianstad kommun. Arten förekommer sedan 2015 även i Säbybäcken utanför Landskrona, men förekomsten utgörs mest troligt av en spridning från odling. I Vramsån växer den på ett femtontal platser längs en sträcka på drygt en mil men längre tillbaka har den förekommit längre uppströms i ån. Jättemöja hittades första gången i Sverige 1910.

Jättemöja är en flerårig undervattensväxt med flera meter långa stjälkar. Den skånska populationen sätter inte frukt och består troligtvis av en enda klon som sprider sig vegetativt. Eftersom det är långa revor som bäst trivs där det är

strömmande vatten är den inte enkel att inventera. Under 2020 besöktes samtliga lokaler vid Vramsån men antal plantor gick inte ens att uppskatta utan att dyka bland stjälkarna. Där arten är riklig är det hav av stjälkar och blommor och en mäktig syn, men ogörligt att bedöma populationsstorlek av förekomsten. Därför uppskattades ytan som jättemöjan täckte i kvadratmeter.

Av de 15 tidigare kända lokalerna plus en ny lokal, förekom jättemöja på 12. Den lokal som ligger i Mjöån räknades inte då det kräver båt som inte gick att få tag i. Jättemöjan hotas av att vattendragen växer igen och att vattenkvaliteten försämras. Planerade rivningar av kvarndammarna i Vramsån kommer att påverka forsarna nedströms där jättemöja förekommer rikligt idag och risken är stor att dessa bestånd påverkas negativt eller försvinner helt.

Fältnarv (*Sagina apetala*) VU (Caryophyllaceae)

Fältnarv har sin främsta utbredning i landet i Skåne. Arten är en spenslig, konkurrenssvag ettårig växt som främst uppträder i sandiga och grusiga ruderalmiljöer såsom vägkanter och på torra stigar.

De senaste 10 åren finns arten främst noterad från tre områden: vid Stenshuvud, på Kullaberg samt i Falsterbo och Skanör. På Stenshuvud är igenväxning ett problem och arten har inte rapporterats sedan 2006. Eftersom lokalen är skyddade borde det finnas stora möjligheter till åtgärder för att rädda kvar arten. Samtliga lokaler för arten är besökta under perioden, men fynden ännu inte är verifierade och därmed inte inlagda på Artportalen.

Vid fyren på Kullaberg i Höganäs kommun finns de största förekomsterna av fältnarv i länet och antalet exemplar varierade påfallande mellan åren. Under 2015 respektive 2020 har 740 respektive 680 plantor hittats vilket är de högsta antal som någonsin är rapporterade från Kullaberg och framtiden för arten ser positiv ut.

Det mest glädjande under senare år är att fältnarv hittats i stort antal inom flera områden längs grusiga vägkanter i Falsterbo och på Skanörs torg i Vellinge kommun. Så länge de miljöerna finns kvar finns det goda utsikter för fältnarvens fortbestånd på Falsterbohalvön. Under 2020 noterades 150 plantor på Skanörs torg.

Under 2020 noterades även 6 plantor på Listarumsåsen i Tomelilla kommun och 8 plantor inom Malmö stad. På tre av de tidigare kända lokalerna kunde arten inte återfinnas.

Källblekvide (*Salix hastata subsp. vegeta*) VU (Salicaceae)

Källblekvide har sin huvudutbredning i trakten runt södra Vätternbygden och är i Skåne endast känd från Dagstorps mosse i Kävlinge kommun.

Arten räknas ungefär vart tredje år och under 2020 fanns det 205 buskar varav en stor del småplantor. Antalet håller sig i stort sett konstant genom de senaste 10 åren. Hot mot arten är igenväxning eller för hårt bete.

Åkersyska (*Stachys arvensis*) VU (Lamiaceae)

Åkersyska är känd från runt 250 lokaler sedan Skånes florainventeringen (1989–2006). Vid återinventering under åren 2017–2020 återfanns åkersyska endast på cirka 20 procent av lokalerna (Svensson 2020). En del av minskningen kan säkert förklaras av att det är ett ettårigt åkerogräs som flyttar runt mellan åkrarna och inte kommer upp varje år utan är beroende av att det helst är en vårsådd gröda. Detta är tyvärr inte det enda åkergräset som minskar i antal lokaler och antal individ – de ettåriga åkergräsen försvinner i rasande takt.

Nära hotade arter – NT

En art som bedöms som nära hotad (NT) uppfyller inte alla kriterier för att bedömas som hotad eller sårbar (CR, EN, VU). För att hamna i kategorin nära hotad (NT) ska populationen av arten ha bedömts minskat med 15 procent under de senaste 10 åren eller under tre generationer, det nationella utbredningsområdet vara <40 000 kvadratkilometer och hela populationen bestå av <20 000 reproduktiva individer.

Grådådra (*Alyssum lyssoides*) NT (Brassicaceae)

Grådådra växer främst på öppen, sandig mark i solvarma lägen. De flesta förekomsterna finns i östra Skåne och i Kristianstad, Simrishamn och Ystad kommuner.

Vid inventeringen under 2018–2019 besöktes 186 lokaler där grådådra tidigare noterats i samband med Skånes florainventeringen (1989–2006). Arten återfanns på 106 lokaler, det vill säga på ungefär två tredjedelar av de tidigare kända områdena (Olsson & Wigermo 2020a). Det var framför allt i västra Skåne som grådådran inte gick att återfinna. I samband med denna inventering tillkom det 22 nya lokaler.

Det största hotet mot arten är utan tvekan igenväxning. Arten är konkurrenssvag och behöver öppna sand- och markblottor för att överleva.

Skugglosta (*Bromopsis ramosa*) NT (Poaceae)

Skugglosta är i Skåne bunden till ädellövskog och al-ask-sumpskog. Arten är kalkgynnad och förekommer inte på sur mark i norra eller nordöstra Skåne. Kraven på växtplats speglar artens geografiska utbredning i landskapet som i huvudsak är i södra Skåne.

Under senaste 25-årsperioden har skugglosta försvunnit från 10 av sina 25 tidigare kända växtplatser från Skånes florainventeringen (1989–2006). Troligen är det försurning av markområden samt uttorkning som är de väsentligaste

Grådådra (*Alyssum lyssoides*).

Foto: Åke Svensson

orsakerna till skugglostans tillbakagång. Läs mer om skugglostan i Skåne i Mattiasson (2016).

Loppstarr (*Carex pulicaris*) NT (Cyperaceae)

Loppstarr är starkt kalkgynnad och förekommer i rikkärr, på fuktiga, kalkrika ängsmarker och stränder. Samtliga 113 kända lokaler för loppstarr från Skånes florainventeringen (1989–2006) inventerades under 2014–2017. Loppstarr återfanns på ungefär hälften av lokalerna (Wigermo 2020c). Några nya lokaler tillkom men det var troligen lokaler där loppstarr inte upptäckts tidigare eller där de inte kommit med i rapporterna.

Den rikaste lokalen återfanns i Navröds mosse i Ystad kommun där över 10 000 plantor räknades. I Pulken i Kristianstad kommun räknades 3 866 plantor i en frisk betesmark. De lokaler där inte loppstarr återfanns var ohävdade marker där det vuxit igen eller utdikade kärr där det blivit för torrt för arten.

Småtörel (*Euphorbia exigua*) NT (Euphorbiaceae)

Småtörel är ett åkergräs som framförallt förekommer i den sydvästra delen av landskapet i Skåne. En förutsättning för att arten ska finnas kvar är ett åkerbruk utan tillförsel av handelsgödsel och herbicider samtidigt som en alltför tät gröda konkurrerar ut arten. Generellt är livsmiljön en torr och näringsrik öppen mark som gärna får vara kalkrik. Förutom i Skåne förekommer småtörel i åkrar och på alvarmark på Öland och Gotland.

Under 2017–2019 inventerades de drygt 100 tidigare kända lokalerna från Skånes florainventeringen (1989–2006) och småtörel återfanns endast på en tredjedel av lokalerna. Några enstaka nya lokaler hittades. Endast en lokal i Dagstorps socken hade över 1 000 plantor. På de flesta lokaler hittades endast några tiotal exemplar.

Luddvårlök (*Gagea villosa*) NT (Liliaceae)

De skånska lokalerna med luddvårlök förekommer till största delen i sydvästra Skåne, förutom en lokal på kyrkogården i Kristianstad där arten hittades under 2011 och har lyckats hålla sig kvar sedan dess.

Lokalerna för luddvårlök besöks varje år av samma floraväktare. Arten har 34 kända lokaler i Skåne och de allra flesta finns på kyrkogårdar och endast någon enstaka i park eller motsvarande. Under våren 2020 återfanns luddvårlök på 25 av lokalerna, vilket är lite färre än ett normalår. På de 7 lokalerna där arten inte återfanns har den varit fåtalig tidigare år. Arten hittades på två nya lokaler i Trelleborg.

Det största hotet mot luddvårlök är bortrensning på kyrkogårdarna samt att man lägger en täckande väv på gravarna för att förhindra att ogräs kommer upp.

Slätterfibbla (*Hypochaeris maculata*) NT (Asteraceae)

Slätterfibbla växer på torr, öppen mark eller i glesa skogar och är spridd över hela Skåne. Arten är slättergynnad och klarar ganska hårt bete då bladrossetten är hårt tryckt mot marken men den klarar inte igenväxning eller gödslade marker.

Slätterfibbla var känd från runt 50 lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006) och när den återinventerades 2015–2016 återfanns den på runt hälften av lokalerna. De absolut individrikaste förekomsterna finns på Kullaberg i Höganäs kommun. På de 11 lokalerna på Kullaberg räknades drygt 23 000 plantor. På en lokal vid Brösarp fanns 2 500 plantor medan de flesta av lokalerna hade mindre än 100 plantor.

Flytsäv (*Isolepis fluitans*) NT (Cyperaceae)

Flytsäv förekommer i västra Sverige, från några sjöar i nordnordöstra Skåne till södra Västergötland. Arten växer i gles vegetation på stränderna av näringsfattiga sjöar eller i dyiga näringsfattiga sjöar eller åar.

Under den varma och torra sommaren 2018 när alla våtmarker var upptorkade inventerades flytsäv och de tidigare 18 kända lokalerna besöktes (Wigermo 2020b). Flytsäv återfanns på 14 av dessa samt hittades på 8 nya lokaler. Vid Skeingesjön och Nybygdasjön fanns de största förekomsterna. Vid Osbysjön eller utmed Helge å där arten var sedd på 1960-talet kunde flytsäv inte återfinnas.

Strandlummer (*Lycopodiella inundata*) NT (Lycopodiaceae)

Strandlummer förekommer i norra Skåne med en isolerad utpost i Sandhammarren. Arten undviker kalkhaltiga jordar och är extremt konkurrenssvag. Samtliga 18 kända lokaler för strandlummer från Skånes florainventeringen (1989–2006) besöktes under 2018. Tyvärr kunde arten endast återfinnas på 6 av lokalerna. Under 2020 har två nya lokaler hittats, den ena i en före detta grustäkt och den andra i en sandig slänt vid en damm.

Igenväxning av tidigare öppen fuktig mark är sannolikt största skälet till att arten försvunnit men den har även försvunnit från flera lokaler där biotopen fortfarande ter sig lämplig.

Klippnejlika (*Petrorhagia saxifraga*) NT (Caryophyllaceae)

Klippnejlika introducerades i Sverige på 1800-talet som prydnadsväxt och har sedan dess spridit sig från odlingar och förvildats i landskapet där den etablerat sig. Arten tål torka och solexponering bara det finns öppen mark där fröna kan gro och plantor växa upp.

I Skåne har arten hållit sig kvar på 3 lokaler under många år, en torr sandig gräshed vid Flyinge ängar i Eslövs kommun, på en diabaskulle vid Sireköpinge i Svalövs kommun samt på en parkeringsplats vid Säbyholm i Landskrona kommun. På de tre olika lokalerna är antalet plantor väsentligen oförändrade (Rosquist 2017a). Emellertid hotar igenväxning kullen i Sireköpinge och parkeringsplatsen i Säbyholm kan exploateras.

Klippnejlika kan tillfälligt dyka upp i landskapet som trädgårdsrymling, men oftast försvinner den efter något år på dessa lokaler. Det är endast de långvariga förekomsterna som ingår i floraväxteriet.

Dvärglin (*Radiola linoides*) NT (Linaceae)

Dvärglin förekommer framförallt i västra Sverige och i Skåne finns spridda lokaler i den norra delen samt på Skanörs ljung. Arten växer på fuktiga, sandiga ställen men även på torvmark. Marken får gärna vara periodvis översvämmad såsom dynsänkor och tillfälliga vattensamlingar.

I början av 1900-talet var dvärglin relativt vanlig i Skåne och har därefter minskat med 75 procent enligt Skånes florainventeringen (1989–2006). Minskningen av dvärglin i Skåne fortsätter. När arten på nytt inventerades under 2019–2020 kunde dvärglin återfinnas på endast 5 av de tidigare 20 kända lokalerna dvs återigen en minskning med ytterligare 75 procent. Det hittades dock 4 nya lokaler med arten under inventeringen, men en har redan blivit förstörd och en annan utgörs av en täkt där verksamheten har upphört och planterats med tall. På Bjärehalvön inom Bjäre kustens naturreservat återfanns dvärglin bara på 2 av 7 tidigare kända lokaler, båda vid Dagshög.

I nuläget finns det endast 8 lokaler i Skåne med dvärglin men framtiden ser inte ljus ut. Om arten ska hålla sig kvar i länet behövs en kontinuitet av öppna grusiga miljöer.

Skogsveronika (*Veronica montana*) NT (Scrophulariaceae)

I Sverige förekommer skogsveronika i stort sett endast i Skåne med några enstaka lokaler i södra Halland och på Öland. Arten hittas framförallt i bokskogar eller ädellövskogar med fuktiga brunjordar. Hot mot arten är utdikning av skogskärr och kalhuggning av skog där skogsveronikan växer.

Skogsveronika har ungefär 150 kända lokaler från Skånes florainventeringen (1989–2006) och alla dessa besöktes under 2019 – 2020. Arten återfanns endast på drygt hälften av lokalerna, men hittades också på drygt 20 nya lokaler. Flera av lokalerna har större bestånd med mer än 100 plantor, men på många av lokalerna hittats endast enstaka exemplar.

Klibbveronika (*Veronica triphyllos*) NT (Scrophulariaceae)

I Sverige förekommer klibbveronika framförallt i Skåne och på Öland. I Skåne finns de flesta lokalerna i Kristianstadstrakten, men även nere längs Kåsebergaåsen i sydost. Arten är konkurrenssvag och växer som ogräs i sandiga åkrar och trädor, på stigar, i grusgropar samt i sandiga blottor. Ofta ser man klibbveronika i sandiga gropar som hålls öppna genom kreaturstramp. Det största hotet mot arten är igenväxning där en sluten grässval är förödande för arten. Som åkerogräs är arten hotad av ogräsbekämpning och tillförsel av handelsgödsel.

Under 2012–2014 besöktes 146 lokaler varav 129 kända från Skånes florainventeringen (1989–2006) och 17 lokaler nya för Skåne. På 91 av lokalerna kunde inte klibbveronikan återfinnas, men det krävs upprepade besök innan man kan anse att arten är utgången på lokalen eftersom det är en ettårig växt. De sandiga markerna öster och söder om Kristianstad har de flesta och de individrikaste förekomsterna i Skåne.

Under 2019–2020 har de flesta av de drygt 100 lokalerna i Kristianstad kommun återigen besökts. Klibbveronika återfanns på ungefär hälften av lokalerna vilket tyder på att arten fortsätter att minska. Samtidigt vet vi att arten flyttar runt och kommer upp i sandiga åkrar med en för året bra gröda som klibbveronikan är konkurrenskraftig i.

Övervakade arter som enligt rödlista 2020 är livskraftiga (LC)

En art som bedöms som livskraftig (LC) uppfyller inte kriterier för att bedömas som nära hotad, sårbar, starkt eller akut hotad (NT, VU, EN, CR). För en livskraftig art finns ingen bedömd risk för utdöende, vilket innebär att populationen av arten inte har minskat med mer än 15 procent under de senaste 10 åren eller under tre generationer, det nationella utbredningsområdet ska vara >40 000 kvadratkilometer och hela populationen ska bestå av >20 000 reproduktiva individer.

Klubbveronika (*Veronica triphyllos*).

Foto: Åke Svensson

Dvärgserradella (*Ornithopus perpusillus*) LC (Fabaceae)

I Skåne fanns det drygt 70 tidigare kända lokaler när inventeringen 2018–2019 genomfördes. Dvärgserradella hittades på runt 60 procent av lokalerna. Dessutom hittades 8 nya lokaler, framförallt i Hässleholms kommun. Till exempel hittades en lokal med mer än 40 000 plantor vid Kringelvägen i Hässleholm.

Dvärgserradella har klassificerats som livskraftig i rödlistan 2020 mycket på grund av den positiva trenden i Skåne under de senaste decennierna. Arten är dock konkurrenssvag och missgynnas av igenväxning, vilket innebär att en viss övervakning kan vara *önskvärd även framöver*.

Hylsnejlika (*Petrorhagia prolifera*) LC (Caryophyllaceae)

Hylsnejlika växer på torra, öppna och varma, kalkrika ställen, så kallade stäppartade torrängar. De tidigare 17 kända lokaler för arten i Skåne inventerades under 2019–2020 och plantor återfanns på samtliga lokaler förutom på en. Dessutom hittades en ny lokal. De flesta hylsnejlikorna växer på branterna mellan Hammars backar och Löderup. Det finns också ett par inlandslokaler, bland annat längs Verkeåns dalgång. Läs vidare om denna ettåriga sandmarksväxt i Johansson (2020).

Hylsnejlika klassificerades som livskraftig i rödlistan 2020 eftersom de svenska populationerna generellt bedöms vara stabila. Individantalet kan dock variera starkt år från år. Arten är konkurrenssvag och missgynnas av igenväxning, vilket innebär att en viss övervakning kan vara nödvändig även framöver.

Pågående inventeringar

Floraväckeriet fortsätter sin verksamhet med att övervaka Skånes flora med fokus på sällsyntare arter och arter med utpräglade hot mot sina lokaler. Under de kommande åren övervakas de arter som inte hunnits med under perioden 2015–2020. Under 2020 påbörjades inventering av filtros, klubbfibbla, kråkkrossing, källgräs, luddvicker, taggkörvel, tofsäxing, vittåtel och åkerros och dessa inventeringar ska slutföras under kommande år (se vidare i bilaga 1). Resultaten från inventeringarna har eller kommer att presenteras i enskilda artiklar i Botaniska Notiser, alla lokaluppgifter med antal individ eller täckning publiceras på Artportalen. Floraväckeriet i Skåne ingår som ett delprogram i den regionala miljöövervakningen i länet. Miljöövervakningsprogrammet reviderades under 2019–2020 och omfattar åren 2021 till och med 2026. I slutet av denna femårsperiod genomförs en ny uppföljning av resultaten från floraväckeriet.

Diskussion

Genom floraväkteriet har alla lokaler för Skånes 104 mest sällsynta växtarter samt växtarter som bedöms ha en risk att försvinna från landet övervakats under åren 2015 till 2020. Sammanlagt har 6 315 lokaler besökts av ett 50-tal floravaktare.

Av de 104 floraväktade arterna under perioden 2015–2020, har nästan 60 procent färre lokaler än under tidigare period 2009–2014, medan knappt 5 procent av arterna har ökat antalet lokaler. Cirka 40 procent av arterna har ungefär samma antal lokaler genom åren och bland dessa så dominerar de akut hotade arterna där flera endast förekommer på en till två lokaler.

Generellt kan nämnas att för majoriteten av de akut hotade arterna (CR) har antal lokaler inte minskat, vilket är glädjande eftersom de oftast endast förekommer på en eller två lokaler. Den årliga bevakningen av de dessa arter kan ha bidragit till att markägare, kommuner och myndigheter uppmärksammas i ett tidigt skede på om förekomsten minskar och kan sätta in åtgärder.

De arterna som hade fler lokaler under perioden än tidigare är dvärgag (CR), strandflenört (CR) och stor ögontröst (EN). När dvärgag återupptäcktes vid Vombsjön 2013 fick botanister upp ögonen för arten, vilket kan ha resulterat i att nya lokaler upptäcktes. Samma sak kan gälla för strandflenört som upptäcktes 2012 och hittades cirka 2 kilometer från sin första fyndlokal under 2019. Stor ögontröst omfattas av ett nationellt åtgärdsprogram och inom ramen för detta har frön spridits till nya lokaler med lämpliga miljöer. Försöken har lyckats väl och arten har under perioden etablerat sig i rikkärr på 3 nya lokaler.

Av de starkt hotade (EN) och sårbara (VU) arterna är det något fler än genomsnittet som har förlorat lokaler under den senaste 5-års-perioden än tidigare (cirka 60 procent). En extremt hög andel av de arter som floraväktats inom hotkategorin nära hotad (NT) har förlorat lokaler under den senaste perioden. Många av dessa arter är sällsynta och/eller hotade i Skåne, vilket gör det ännu viktigare att de inkluderas i floraväkteriet.

Riktigt illa går det för gatmålla, sandnörel, stinkmålla och ängssilja. Här behövs omedelbara åtgärder om det ska lyckas att vända utvecklingen. Kärrnocka är en annan art som är illa ute, trots ett otal åtgärder under cirka 15 år har den negativa utvecklingen ännu inte vänt. Ädelmynta är troligen borta från landskapet och klätt är redan försvunnen från sin sista kända ursprungliga lokal.

Flest hotade kärlväxter, drygt 60 procent, som floraväktats under perioden 2015–2020 förekommer i odlingslandskapet. De utgörs av alltifrån rena åkerogräs som spjutsporre, åkerfibbla och klibbveronika till hävdgynade arter som kustgentiana, fältnocka och slättergubbe. Många hotade arter (nästan 30 procent) förekommer i fuktigare och blöta miljöer, som minskat drastiskt under det

senaste århundradets torrläggning av landskapet. Även bland dessa arter är många hävdgynnade och här hittar vi fortfarande arter som stor ögontröst, gullstånds och jättefräken. Cirka 10 procent av arterna förekommer i skogsmiljöer, som ryl, knärot och skogskorn.

Merparten av Skånes hotade kärlväxter förekommer i odlingslandskapet och samhället måste ta ett mera aktivt ansvar för att skydda dessa hävdberoende arter. Genom de årliga heltäckande inventeringar som floraväktarna utför så ökas kunskapsläget om de rödlistade växterna markant. Kunskapen om trender för arterna och behov av åtgärder på deras lokaler gör att samhället kan förbättra och förstärka de insatser som behövs för att bibehålla den biologiska mångfalden i landskapet. Genom att gynna en hotad kärlväxt så gynnas de insekter som förekommer i miljön och i sin tur även ödlor och fåglar. Genom att gynna en hotad art gynnas i slutändan hela ekosystemet.

Tack

Tack till alla ideella floravaktare som bidragit till att över 6 000 lokaler besökts under perioden. Utan er expertis och idoga letande hade inte floraväkteriet varit möjligt.

Referenser

- Andersson, B., Holmberg, J. 2015. Ängsilja. Bot. Not. Vol. 148:3
- Edqvist, M. 2009. Handledning för Floraväktarverksamheten. Svensk Botanisk Förening. Uppsala.
- Fröberg, L. 2017. Svarttåg håller ställningarna i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 4
- Fröberg, L., Johansson, J.T. 2018. Toppjungfrulin – en hotad art i Skåne. Bot. Not. Vol. 151:1
- Hanson, S.Å. 2015. Sandvedel i Skåne 2014. Bot. Not. Vol. 148:2
- Johansson, J.T. 2016. Gatmålla i Skåne. Bot. Not. Vol.149: 3
- Johansson, J.T. 2017a. Kritsuga *Ajuja genevensis* L. i Skåne och på andra håll. Bot. Not. Vol.150: 1
- Johansson, J.T. 2017b. Smalbladig lungört – ännu ej utdöd i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 3
- Johansson, J.T. 2017c. Småfrossört i Skåne. Bot. Not. Vol.150: 4
- Johansson, J.T. 2018a. Sandnörels historia i Skåne. Bot. Not. Vol. 151: 2
- Johansson, J.T. 2018b. Sandvedeln och dess historia i Skåne. Bot. Not. Vol. 151:3
- Johansson, J.T. 2018c. Ska även raggav försvinna från Skåne? Bot. Not. Vol.151:4
- Johansson, J.T. 2019. Spjutsporre en skönhet i miniatyr. Bot. Not. Vol. 152:2
- Johansson, J.T. 2020. Två kompisar i sanden – sandlusern och hylsnejlika. Bot. Not. Vol. 153:2
- Johansson, J.T., Fröberg, L. 2017. Ängsiljan och dess historia i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 4
- Johansson, J.T., Olsson, K.A. 2019. Trubbstarr – en kvarleva från istiden? Bot. Not. Vol. 152:3
- Mattiasson, G. 2016. Skugglosta *Bromopsis ramosa* i Skåne. Bot. Not. Vol. 149: 4
- Mattiasson, G., Olsson, K.A., Svensson, Å., Wigermo, C. 2014. Floraväktarverksamheten i Skåne 25 år. 1988 – 2013. Botaniska Notiser, Volym 147, häfte 3.
- Mattiasson, M. 2017. Skärblad i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 2
- Nilsson, S. 2017. Kråkrassing i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 1
- Olsson, K.A. 2015. Ölandskungsljus i Österslöv. Bot. Not. Vol. 148:3
- Olsson, K.A., Kristensson, G. 2016. Dansk iris i Skåne. Bot. Not. Vol. 149: 3
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2016a. Ekorrsvingel i Skåne. Bot. Not. Vol. 149: 2
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2016b. Raggav i Skåne. Bot. Not. Vol.149:1
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2016c. Trubbstarr i Skåne. Bot. Not. Vol. 149:1
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2017a. Kranssalvia – nästan borta från Skåne. Bot. Not. Vol.150: 4
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2017b. Vit kattost i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 3
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2018a. Borstsäv i Skåne. Bot. Not. Vol. 151:4
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2018b. Dikesskräppa i Skåne. Bot. Not. Vol. 151: 2
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2019a. Dvärgjohannesört i Skåne. Bot. Not. Vol. 152:2

- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2019b. Ljungsnärja i Skåne. Bot. Not. Vol.152:3
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2019c. Slåttergubbe i Skåne Bot. Not. Vol. 152:3
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2020a. Grådådra i Skåne. Bot. Not. Vol.153:1
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2020b. Ormax – en västskånsk raritet. Bot. Not. Vol.153:2
- Olsson, K.A., Wigermo, C. 2020c. Strandsötväppling i Skåne. Bot. Not. Vol. 154:1
- Olsson, K.A., Östberg, H. 2015. Kan Gullstånds hålla stånd? Bot. Not. Vol.148:3
- Rosquist, G. 2016. Drastiska åtgärder räddar sandnöreln *Minuartia viscosa* in Skåne. Sv. Bot. Tidskr. Vol. 110:2
- Rosquist, G. 2017a. Klippnejlika i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 1
- Rosquist, G. 2017b. Stor sandlilja i Skåne. Bot. Not. Vol. 150: 2
- Runeson, L. 2016. Åkerfibbla i Skåne. Bot. Not. Vol. 149: 2
- SLU Artdatabanken (2020). Rödlisterade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Svensson, G. 2020. Åkersyskans fortsatta minskning i Skåne. Bot. Not. Vol. 154:1
- Svensson, Å, Wigermo, C. 2018. Vattenstånds i Skåne. Bot. Not. Vol. 151:4
- Tyler, T, Herbertsson, L, Olsson, P-A, Fröberg, L, Olsson K-A, Svensson, Å, Olsson, O. 2018. Climate warming and land-use changes drive broad-scale floristic changes in Southern Sweden. Glob Change Biol. 1–15.
- Tyler, T. m.fl. (red.). 2007. Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning. Lund.
- Weimarck, H., Weimarck, G. 1985. Atlas över Skånes Flora. Stockholm.
- Wigermo, C. 2015a. Ryl i Skåne. Bot. Not. Vol. 148:4
- Wigermo, C. 2015b. Övervakning av kärleväxter i Skåne under perioden 2009 till 2014. Länsstyrelsen Skåne 2015:24
- Wigermo, C. 2016. Sanddådra i Skåne. Bot. Not. Vol. 149: 2
- Wigermo, C. 2018. Backsilja i Skåne. Bot. Not. Vol. 151: 2
- Wigermo, C. 2019. Vildris *Leersia oryzoides* i Skåne. Bot. Not. Vol.152:1
- Wigermo, C. 2020a. Blå sminkrot i Skåne. Bot. Not. Vol. 153:4
- Wigermo, C. 2020b. Flytsäv i Skåne. Bot. Not. Vol.153:2
- Wigermo, C. 2020c. Loppstarr i Skåne. Bot. Not. Vol.153:1
- Witzell, H. 2014. Dvärgagen återupptäckt i Sverige efter 63 år som utgången. Sv. Bot. Tidskr. Vol. 108:2

Digitala referenser

Artfakta, Artdatabanken www.slu.se/artdatabanken/

Artfynd, Artportalen www.artportalen.se/

Virtuella floran, Naturhistoriska Riksmuseet www.linnaeus.nrm.se/flora/

Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper, Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se/

Bilaga 1

Floraväktade kärnväxter i Skåne, hotkategorier enligt rödlistan 2020 samt frekvens på övervakningen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori 2020	Floraväktad åren 2015–2020
naverlön	<i>Acer campestre</i>	CR	vart 3:e år
kritsuga	<i>Ajuga genevensis</i>	CR	årligen
selleri	<i>Apium graveolens</i>	CR	årligen
spädnarv	<i>Arenaria leptocladus</i>	CR	svårinventerad
gatmålla	<i>Chenopodium murale</i>	CR	årligen
dvärgag	<i>Cyperus fuscus</i>	CR	årligen
jättefräken	<i>Equisetum telmateia</i>	CR	årligen
svarttåg	<i>Juncus anceps</i>	CR	årligen
sandnörel	<i>Minuartia viscosa</i>	CR	årligen
bäckfräne	<i>Nasturtium microphyllum</i>	CR	årligen
skuggbräken	<i>Polystichium braunii</i>	CR	årligen
åkerros	<i>Rosa agrestis</i>	CR	årligen
sydäppelros	<i>Rosa micrantha</i>	CR	årligen
filtros	<i>Rosa tomentosa</i>	CR	årligen
strandflenört	<i>Scrophularia umbrosa</i>	CR	delvis 2019, 2020
ängssilja	<i>Silaum silaus</i>	CR	årligen
kärnocka	<i>Tephrosia palustris</i>	CR	årligen
klätt	<i>Agrostemma githago</i>	EN	utdöd
kamomillkulla	<i>Anthemis cotula</i>	EN	årligen
stor sandlilja	<i>Anthericum liliago</i>	EN	2014-2015
sandvedel	<i>Astragalus arenarius</i>	EN	2019
dvärglåsbräken	<i>Botrychium simplex</i>	EN	årligen
renlosta	<i>Bromus arvensis</i>	EN	2017-2019
brinklosta	<i>Bromus commutatus</i>	EN	2015
stinkmålla	<i>Chenopodium vulvaria</i>	EN	årligen
ryl	<i>Chimaphila umbellata</i>	EN	2019-2020
praktnejlika	<i>Dianthus superbus</i>	EN	nästan årligen
stor ögontröst	<i>Euphrasia rostkoviana ssp. rostkoviana</i>	EN	årligen
skärblad	<i>Falcaria vulgaris</i>	EN	2020
klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	EN	2019
kustgentiana	<i>Gentianella campestris ssp. baltica</i>	EN	2019-2020
ängskorn	<i>Hordeum secalinum</i>	EN	årligen
dvärgjohannesört	<i>Hypericum humifusum</i>	EN	2015-2017
borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN	2014-2017
spjutsporre	<i>Kickxia elatine</i>	EN	årligen
vårviol	<i>Lathyrus sphaericus</i>	EN	årligen
ädelmynta	<i>Mentha x gracilis</i>	EN	2018
strandsötväppling	<i>Mililotus dentatus</i>	EN	årligen

klintsnyltrot	<i>Orobanche elatior</i>	EN	årligen
tistelsnyltrot	<i>Orobanche reticulata</i>	EN	årligen
brunkrissla	<i>Pentanema conyzae</i>	EN	årligen
smalbladig lungört	<i>Pulmonaria angustifolia</i>	EN	årligen
västkustros	<i>Rosa elliptica ssp. inodora</i>	EN	2015-2020
banbjörnbär	<i>Rubus bifrons</i>	EN	årligen
grovtaggigt björnbär	<i>Rubus steracanthos</i>	EN	årligen
dikesskräppa	<i>Rumex conglomeratus</i>	EN	2015-2016
kranssalvia	<i>Salvia verticillata</i>	EN	2015
småfrossört	<i>Scutellaria minor</i>	EN	årligen
flikstånds	<i>Senecio erucifolius</i>	EN	delvis årligen
sydmaskros	<i>Taraxacum austrinum</i>	EN	årligen
fältnocka	<i>Tephrosieris integrifolia</i>	EN	årligen
ölandskungsljus	<i>Verbascum densiflorum</i>	EN	2015-2020
alvarveronika	<i>Veronica praecox</i>	EN	delvis årligen
buskvicker	<i>Vicia dumetorum</i>	EN	2015
ekorrsvingel	<i>Vulpia bromoides</i>	EN	2015
slättergubbe	<i>Arnica montana</i>	VU	2014-2017
rutlåsbräken	<i>Botrychium matricariifolium</i>	VU	2015-2020
blå sminkrot	<i>Buglossoides arvensis var. coerulescens</i>	VU	2019
sanddådra	<i>Camelina microcarpa</i>	VU	2015
hartmansstarr	<i>Carex hartmanii</i>	VU	2017
bågstarr	<i>Carex maritima</i>	VU	årligen
trubbstarr	<i>Carex obtusata</i>	VU	2019-2020
raggarv	<i>Cerastium brachypetalum</i>	VU	2019-2020
kustgullpudra	<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	VU	årligen
nötkörvel	<i>Conopodium majus</i>	VU	2020
ljungsnärja	<i>Cuscuta epithymum</i>	VU	2018
knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU	2020
honungsblomster	<i>Herminium monorchis</i>	VU	2018-2020
skogskorn	<i>Hordelymus europaeus</i>	VU	2015-2020
åkerfibbla	<i>Hypochoeris glabra</i>	VU	2014-2015
dansk iris	<i>Iris spuria</i>	VU	2015-2016
vattenstånds	<i>Jacobaea aquatica</i>	VU	2015
gullstånds	<i>Jacobea paludosa</i>	VU	2018-2020
knölvial	<i>Lathyrus tuberosus</i>	VU	2018-2020
vildris	<i>Leersia oryzoides</i>	VU	2018
kråkkrossing	<i>Lepidium coronopus</i>	VU	2015
marrisp	<i>Limonium vulgare</i>	VU	2020
gulyxne	<i>Liparis loeselii</i>	VU	årligen
knutört	<i>Lysimachia minima</i>	VU	2019-2020
vit kattost	<i>Malva pusilla</i>	VU	2014-2015
ormax	<i>Parapholis strigosa</i>	VU	2016-2017
backsilja	<i>Peucedanum oreoselinum</i>	VU	2014-2015
toppjungfrulin	<i>Polygala comosa</i>	VU	2017

uddbräken	<i>Polystichum aculeatum</i>	VU	årligen
spetsnate	<i>Potamogeton acutifolius</i>	VU	2020
fläcklungört	<i>Pulmonaria officinalis</i>	VU	2016-2017
jättemöja	<i>Ranunculus fluitans</i>	VU	2020
fältnarv	<i>Sagina apetala</i>	VU	2015, 2020
källblekvide	<i>Salix hastata subsp. vegeta</i>	VU	2020
åkersyska	<i>Stachys arvensis</i>	VU	2017-2020
grådådra	<i>Alyssum lyssoides</i>	NT	2018-2019
skugglosta	<i>Bromopsis ramosa</i>	NT	2015
loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	NT	2014-2017
småtörel	<i>Euphorbia exigua</i>	NT	2017-2019
luddvårlök	<i>Gagea villosa</i>	NT	årligen
slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	NT	2015-2016
flytsäv	<i>Isolepis fluitans</i>	NT	2018
strandlummer	<i>Lycopodiella inundata</i>	NT	2018
klippnejlika	<i>Petrorhagia saxifraga</i>	NT	delvis 2019, 2020
dvärglin	<i>Radiola linoides</i>	NT	2019-2020
skogsveronika	<i>Veronica montana</i>	NT	2019-2020
klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	NT	2019-2020
dvärgserradella	<i>Ornithopus perpusillus</i>	LC	2018-2019
hylsnejlika	<i>Petrorhagia prolifera</i>	LC	2019-2020

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane